

**PROVINCIA TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS
ÉPÍTÉSZETI TERVEZŐ KFT**

3530 Miskolc, Hadirokkantak u. 6. II/1.

Tel/Fax: /46/ - 356-345

E mail: provincia@chello.hu

P E R E C S E

RENDEZÉSI TERV VIZSGÁLATI MUNKARÉSZ ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

KÜLZETLAP

PERECSE RENDEZÉSI TERV
VIZSGÁLATI MUNKARÉSZ

Településtervező:

Soltész Jánosné
TT-1-05-0114-SZKI/2001

Építész munkatárs:

Barnáné Papp Tünde
05-0196-É3-É

Közmű tervező:

Ruszkabányai András
G-1-05-260

Munkatársak:

Holló György
Ruszkabányai Andrásné

Miskolc, 2002. január

Ruszkabányai András
ügyvezetőPROVINCIA
Területfejlesztési és Építészeti
Tervező KFT.
3530 Miskolc, Hádiorokkatak u. 6. II/1
Adószám: 10438011-2-05

TARTALOMJEGYZÉK
PERECSE RENDEZÉSI TERVE
VIZSGÁLATI MUNKARÉSZ
ÉS
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

I. VIZSGÁLATI MUNKARÉSZ, HELYZETELEMZÉS

Bevezető

- 1.) Előzmények
- 2.) A történeti múlt ,
- 3.) Természeti erőforrások
- 4.) A település legfontosabb adatai /KSH/. A humánerőforrás jellemzése
- 5.) A közigazgatási ellátás jelenlegi helyzete és a jelentősebb gazdálkodó egységek , gazdasági erőforrás
- 6.) Térszerkezeti kapcsolatok, közlekedés
- 7.) Közművesítés
- 8.) Környezetvédelem
- 9.) A településszerkezet és az építészeti örökség védelme.

II. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

III. Tervjegyzék

Összefoglaló vizsgálatok

(épületállag, zöldterület és közlekedési vizsgálat)

V-1

M = 1:2000

Összefoglaló közművizsgálatok

V-2

M = 1:4000

Összefoglaló vizsgálatok

Területfelhasználás

V-3

M = 1:10000

Útmintakeresztmetszelvények V-4

M= 1:2000

I. VIZSGÁLATI MUNKARÉSZ, HELYZETELEMZÉS

Bevezető:

PERECSE község 2001-ben megkezdte rendezési tervének készítését az új 1997. évi LXXVIII. az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény, illetve annak módosításáról szóló 1999. évi CXV. törvény értelmében.

A törvényi előírásokon túlmenően a település érdeke, hogy fejlesztési szándékainak a leghelyesebb helyét a rendezési tervben kijelölje és az előkészítési folyamatokat megkezdje. A területek felhasználását, a telkek alakítását, továbbá az építések feltételeit és módját a településrendezési tervben (településszerkezeti és szabályozási terv), illetve a helyi építési szabályzatban kell megfogalmazniuk.

A tervezési folyamat a helyzetelemzéssel, azaz a vizsgálati munkafázissal kezdődik. A rendezési terv két részből áll, éspedig a településszerkezeti tervből, illetve a helyi építési szabályzatból.

A **település szerkezeti terv** az ún. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ALAPJÁN készül, melyet az önkormányzati testületnek határozattal kell elfogadnia. A településfejlesztési koncepció hasonló elvek alapján készül, mint a kistérségi fejlesztési program, de a területigényes fejlesztések helyét, módját egyre konkrétan kell rögzíteni az alapelvekben.

A térszerkezeti használatot a település teljes közigazgatási területére ki kell dolgozni. Az egyeztetési eljárások során a külterület használatot a szomszédos településekkel is egyeztetni kell. Így bizonyos fejlesztések összehangolása, illetve egyes térhasználati formák esetleges konfliktusa könnyebben kezelhetővé válik, például a kerékpárutak a közigazgatási területeken áthaladnak, vagy környezeti kockázattal járó technológiák fogadása esetén számolni lehet a szomszédos települést érintő terheléssel, illetve a közműrendszerek is térségi összehangolást igényelnek.

A **helyi építési szabályzat és szabályozási terv** a területfelhasználási egységekre vonatkozó építési övezeteket határozza meg, melyet az önkormányzati testületnek rendelettel kell elfogadnia.

A szabályozási terv kötelező szakági munkarésze a helyi értékvédelmi javaslat (a természeti és művi környezet). A helyi építészeti örökség értékeinek feltárása, számbavétele, védetté nyilvánítása, fenntartása, fejlesztése, őrzése, védelmének biztosítása a település önkormányzatának feladata. A sajátos arculat, a településképp védelem egyik eszköze tehát a helyi építési szabályzat. Az építészeti örökség helyi védelmének szakmai szabályairól a 66/1999.(VIII.13.) FVM. r. rendelkezik.

1.) Előzmények

PERECSE településre ezidáig nem készült településrendezési terv. Krasznokvajda összevont rendezési tervének készítése kapcsán környéktervi szinten foglalkozott az akkori terv PERECSE településsel, illetve **A krasznokvajdai kísérlet** című tanulmányban, a térségre kiterjedő tanulmányban 3 épület komplex felmérése készült el. A település sorsával, perspektívaival, kitörési pontjaival foglalkozó jelentősebb tanulmányok a Csereháti Település Szövetség által készített komplex fejlesztési koncepció, illetve a SAPARD program, mely alapvetően a hétvégi falu funkciót jelölte meg, mint elfogadható jövőképet.

2.) A település története

Perecse a megye északi részén, a Cserehát dombvidékének északi lábainál elhelyezkedő kisközség a magyar-szlovák országhatár mellett, Krasznokvajdától északra. A vasútvonalaktól távol fekvő községet a hozzá 31 km-re fekvő Encs vasútállomásával, továbbá Krasznokvajdával és Baktakékkal rendszeres autóbuszjáratok kötik össze. A település a büttösi körjegyzőséghez tartozik.

A falut a tatárjárás előtt Kálmán herceg a jászói prépostságnak adta. ezt az adományozást erősítette meg IV. Béla 1255-ben kiadott oklevelében, amelyben a község neve Pereche alakban fordult elő. 1262-ben V. István elvette a prépostságtól, de apja egy évre rá visszaadta nekik. 1323-ban már Gereven fiainak birtoka volt. 1427-ben 15 adózó portájáról tudunk, ami 1526-ra 3-ra csökkent le. A törökök előtt Perecse is meghódolt, majd kevés népessége a császárnak is adózott. 1614-ben vásártartási jogot kapott. 1715-ben csaknem lakatlan volt. A jászói konvent telepítette újra a későbbiekben ukránokkal. 1828-ban közel 300, 1938-ban pedig 260 lakosa volt. A trianoni határok létrejöttékor határmentivé lett településen, a perecseiek a csempészés adta lehetőségeket használták ki. A bécsi döntéssel Magyarországhoz került felvidéki területekkel és Kassával pedig 1938-at követően folytattak élénk kereskedelmet. A kistelepülésen földosztásra nem került sor. 1959-ig a lakosság egyéni gazdálkodásból élt. Az ezután létrehozott helyi közös gazdaság nem volt életképes, ezért 1970-ben csatlakoztak a krasznokvajdai körzeti tsz-hez. Az 1970-es évek elején még volt alsó tagozatos általános iskola a faluban, a felsősök viszont már ekkor is Krasznokvajdára jártak át. Később a helyi iskola teljesen megszűnt Perecsén. A fiatal korosztályhoz tartozók közül, a 70-es évektől mind többen találtak munkát a megye városainak ipari munkahelyein, így a későbbiekben mezőgazdasággal egyre inkább az idősebbek foglalkoztak. Az 50 fős lélekszámot éppen csak hogy meghaladó község népessége évtizedek óta fogy, és ez a kedvezőtlen tendencia mai napig fennáll. Az 1980-as évek végén a helyi lakosság alig egyharmadát kitevő gazdaságilag aktív korú népesség harmada ingázott, főként városi munkahelyekre. Az 1990-es évek elején néhányuk még ipari foglalkozású volt, de mára nekik is inkább a kereskedelemben vagy a lakossági szolgáltatások területén van nagyobb esélyük az elhelyezkedésre.

Perecsén a helyi lakosság alapellátását szolgáló intézményhálózat teljes mértékben hiányzik. Ügyintézési célból a helyieknek a büttösi körjegyzőségi székhelyet kell

felkeresniük, egyéb jellegű alapellátás igénybevétele érdekében a viszonylag közel fekvő Krasznokvajdára kell utazni. A perecsei iskoláskorú gyermekek is a krasznokvajdai iskolába járnak.

A településen 2,1 km hosszú vízvezeték üzemel, amelybe viszont csak a lakások alig 20 %-a van bekötve. A községben a szervezett kommunális szilárd hulladékgyűjtés nem megoldott, de a település rendelkezik szilárd hulladéklerakó teleppel. a helyi kiskereskedelmi boltokat egyetlen élelmiszerüzlet, a vendéglátóhelyeket egy italbolt képviseli. A településen jogi személyiségű gazdasági szervezetként egyetlen mezőgazdasági szövetkezet működik. Rajta kívül csak a költségvetési szervezetként funkcionáló helyi önkormányzat jelenti a gazdálkodást.

Perecsén egyetlen, személyi szolgáltatásokkal foglalkozó egyéni vállalkozó folytat tevékenységet, kisiparosi minőségben.

3.) Természeti erőforrások

Somogyi-Péchy tájkataszteri besorolása alapján a KERESZTÉTE B.A.Z. megyében az Északi-középhegység makro régió belül a Cserehát-dombság mezotáj belül a 6.8.5.3. a Keleti-Cserehát kistájegységhez tartozik.

6.8.53. KELETI-CSEREHÁT

A kistáj Borsod Abaúj Zemplén megye területén helyezkedik el, területe 320 km² (A középtáj 10,2 %-a, a nagytáj 2,91 %-a).

Területhasznosítás	%	hektár
1. belterület	3,28	1 050
2. szántó	61,25	19 600
3. kert	1,70	544
4. szőlő	2,81	699
5. rét legelő	7,61	2 435
6. erdő	23,35	7 472
7. vízfelszín	—	—
8. ártér, elhagyott terület, bányaterület	—	—
9. a fentiekből védett terület	0,005	2

Domborzati adatok

A kistáj 130 és 33 m közti tszf-i magasságú önálló dombság. Az É-ről D felé lejtő felszín kb. 85 %-a közepes és alacsonyabb fekvésű dombhát, völgyközi hát és lejtő, kb. 15 %-a völgytalp. Az átlagos relatív relief 60 m/km². A teraszatlan konzekvens lefutású völgyek átlagos sűrűsége 2 km/km². Geomorfológiai helyzetét tekintve a kistáj az É-i keretező hegység hegyláb felszíne. A felszín mai arculatának kialakításában a lejtős tömegmozgásoknak volt meghatározó szerepük. A hatékony talajerózió és a változatos deráziós felszínfejlődés (különösen az ÉK-i részen), ill. az általános csuszamlásveszély erősen korlátozza az agrárcélú hasznosítását.

Földtani adottságok

A kistáj a miocéntől a pleisztocénig medence helyzetű volt. A szakaszos miocén tengerelöntés nivellálta a felszíni egyetlenségeket. A pliocén tengeri-tavi üledékképződés fokozatos megszűnésével, a tó visszahúzódásával É-ről D felé terjedelmes hordalékkúp épült, melynek kavicsanyaga a kistáj É-ÉK-i részén a felszínen található (összességében 10 %-os részesedésű), a középső és D-i rész felszíneire márgás és homokos üledék települt (45 %-os részarány). A pleisztocén emelkedés hatására környezetétől szigetszerűen elkülönült, konzekvens folyókkal szabdaltsági arculatúvá vált. A felszín közel 60 %-át szoliflukciós agyag borítja, 15 % holocén üledék. Átlagosnál kissé magasabb potenciális szeizmicitásértékű terület (7° MS).

Éghajlat

Mérsékeltén hűvös-mérsékeltén száraz éghajlatú kistáj.

Az évi napfénytartam kevéssel 1850 óra alatt van, nyáron É-on 690 órán át, D-en mintegy 720 órán át süt a nap. A téli napsütés 160-170 óra.

A hőmérséklet évi középértéke 9,0-9,2 °C, a nyári fél évé 15,3-15,9 °C. Ápr. 17. és okt. 13. között 179 napon át a napi középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot. Kevesebb, mint 165 fagymentes napra számíthatunk. tavaszi fagy még ápr. 25. után is előfordulhat. Az első őszi fagy átlagos időpontja pedig okt. 13. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok és minimumok átlaga 32,4-33,4 °C, illetve -18,0 °C.

A csapadék évi összege 600-540 mm, a nyári fél évben 370-380 mm eső a valószínű. Az egy nap alatt lehullott legnagyobb csapadék, Fancsalon, 20 mm volt. Évi 40-45 napon keresztül a talajt összefüggő hótakaró borítja, az átlagos maximális hóvastagság 18 cm körüli.

Az ariditási index É-ről D felé, 1,10-től 1,18-ig nő.

Leggyakoribb szélirány az É-i, az átlagos szélsébség 2,0-2,5 m/s.

A megművelhető területeken a nem fagyérzékeny szántóföldi és kertészeti kultúráknak kedvez az éghajlat.

Vízrajz

A Hernádba futó kisebb-nagyobb patakok (Perényi-, Garadna-, Bélus-, Fancsali-, Sas-, Fáji-, Rakaca-, Galambos-, Vasonca-, Vadász patak) vízgyűjtő területe.

Lf = 2 l/s.km² Lt = 11 %; Vh = 50 mm, ami É-től D-nek haladva fokozódik

A vízfolyásokról nincsenek adatok, de a környék ismeretében tudjuk, hogy említésre méltó vízhozamokat csupán a tavaszi hóolvadás és a nyári esők idején vezetnek. Ilyenkor átmenetileg völgytalpakat is elöntik. Az árterület kiterjedése tekintélyes, 54,5 km² (16 %). ebből 6,5 km² a belterület, 24,4 km² a szántó, 22,5 km² a rét és legelő, 1,1 km² az erdő. Mérsékelt ütemű feltöltődés a Bélus, Vasonca- és Vadász-patak völgyében tapasztalható.

Összefüggő talajvízszint csak a völgyekben alakult ki, 4-6 m közötti mélységben. Csapadékos periódusban természetesen feljebb is emelkedik. Mennyisége számottevő lenne, kb. 150 l/s, de igen sok helyen nitrátos. Egyébként igen kemény, É-on kalcium-magnézium, D-en kalcium-hidrogénkarbonátos jellegű. Kb. hasonló mennyiségű a tájban a rétegvíz is. Az artézi kutak nem mélyek, de vízhozamuk csekély. Számuk kevés.

A vízellátás sok településen ideiglenesen jellegű. Közműves megoldás sehol nincs. Az elméleti vízkészletnek kb. egyharmada nincs hasznosítva.

Növényzet

A terület növényföldrajzi tértagolás szempontjából a Sajó-völgy kistájjal azonos. Potenciális erdőtársulásai közé a szubmontán égerligetek és keményfás ligeterdők (*Almetum glutinosae incanae*; *Quercus petraeae-Carpinetum*), a pannóniai cseres és gyertyános tölgyesek (*Quercetum petraeae-cerris*, *Quercus petraeae-Carpinetum*) valamint a mészkerülő tölgyesek (*Luzulo Quercetum*) sorolhatók. Fellelhetők a kaszálórétek (*Festuco rubrae-Cynosuretum*), valamint a mocsárrétek (*Molinietum*). Jellemző a fehér perjeszittyó (*Luzula albida*), a csenkesz (*Festuca heterophylla*), a sváb rekettye (*Genista germanica*), valamint a sásfélék (*Carex montana*, *C. pilosa*, *C. digitata*) előfordulása.

Mezőgazdasági területeket vegyeskorú keménylombos és fenyőerdők borítják. A folyónövedék átlagos évi nagysága 3,1-3,7 m³/ha. A mezőgazdasági területhasznosítás főbb kultúrái a búza (15-20 q/ha), a tavaszi árpa (10-20 q/ha), a vöröshere (25-30 q/ha) és a káposzta (200-300 q/ha).

Talajok

A kistájat 61 %-ban nyirokszerű agyagon, harmadidőszaki agyagos, homokos agyagos és kis részben löszös üledékeken kialakult agyagbemosódásos barna erdőtalajok borítják. Különböző mértékben kilúgozódottak és kötöttek, mechanikai összetételük agyagos vályog. Vízgazdálkodásukra a gyenge vízvezető és a nagy víztartó képesség jellemző. Termékenységüket a gyenge tápanyagellátottság és a a különböző mértékű erózió alakítja; a VII. termékenységi kategóriába sorolhatók, a löszön képződött változatok a VI.-ba.

a.) A talajtípusok területi megoszlása (%)

Talajtípus kód	Területi részesedés
01	3
07	61
09	10
11	26

b.) A talajtípusok területi elterjedése a domborzati adottságok függvényében (%)

Talajtípus kód	Lejtőkategória				
	0-5	5-17	17-25	>25	erdő
01	—	—	10	80	10
07	2	48	—	5	30
09	6	8	68	—	18
11	22	42	28	—	8

c.) Területhasznosítási módok területi eloszlása a talajtípusok függvényében (%)

Talajtípus kód	Területhasznosítási mód					
	rét, legelő	szántó	szőlő	gyümölcsös	erdő	település
01	50	—	—	5	45	—
07	24	43	6	—	27	—
09	3	63	16	—	18	—
11	—	67	11	14	8	—

Az agyagbemosódásos barna erdőtalajokat D felé haladva barnaföldek, majd csernozjom barna erdőtalajok váltják fel. A barnaföldek területi részaránya 10 %. Löszön képződtek, de kötött talajok; mechanikai összetételük agyagos vályog; vízgazdálkodásuk azonban jobb vízvezető képességük miatt az agyagbemosódásos barna erdőtalajokénál kedvezőbb. Humuszban gazdagok (2-3 %), termékenységükben jó, az V. termékenységi kategóriába tartoznak.

A még délebbre eső területeken, ahol a csernozjomosodás a talajfejlődésben ma uralkodó, ott csernozjom barna erdőtalajok találhatóak. Területi részarányuk 26 %. A barna földekhez hasonló löszös anyagon képződtek, mechanikai összetételük azonban azokénál könnyebb, vályogosok. Vízgazdálkodásukat, termékenységüket tekintve azoktól lényegesen nem térnek el. Szántóként is közel azonos részarányban hasznosítottak.

A teljes mértékben erodált területek – földes kopárok – részarány nem jelentős (3 %). Ezek legtöbbször agyagbemosódásos barna erdőtalajok területét tartítják kisebb-nagyobb foltokban.

Sajátos táji adottságok

A kistáj kihalóban lévő aprófalvas települései jórészt elszigeteltek, csak alsóbbrendű közúton érhetők el. A természeti adottságok a mezőgazdasági művelés számára kedvezőtlenek. A kistáj üdülési potenciálját – elsősorban a hétvégi kiránduló turizmus számára – a táj szépsége képviseli, de aktualizálása a terület elzártsága és a fogadókészség alacsony színvonala miatt jelentéktelen.

Tájtípológiai összegzés

Szubkontinentális, mérsékelt hűvös, mérsékelt száraz terület.

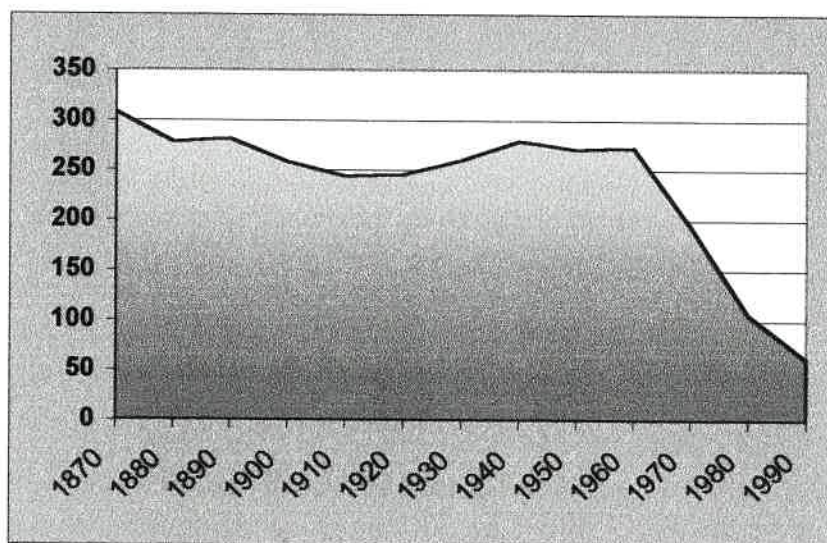
Kb. 80 %-nyi kiterjedésű cseres tölgyes erdős, helyenként kavicsos-homokos-agyagos lejtőüledéken kialakult agyagbemosódásos és barna erdőtalajú, foltokban földes kopár, eróziós-deráziós völgyekkel erősen tagolt dombság. Hasznosításában a szántóföld megközelíti az 50 %-ot, az erdőgazdaság meghaladja a 25 %-ot, a többi rét és legelő, bár a D-i részen a települések körül már kisebb kerteket és szőlőket találunk. A kistáj d-i részein, ahol a Hernád felé igyekvő patakok összefutnak, kb. 10 %-os területi részarányú cseres tölgyes erdőmaradványos, hordalékkúp síkságot találunk, 2/3-ában mezőgazdasági hasznosítással. A D-i lejtőkön itt már a szőlők is terjedelmesebbek.

Kb. szintén 10 %-os területi részesedéssel szerepelnek a patakok völgytalpainak réti és réti öntéstalajú sávjai, amelyeken a szántókkal a rétek és legelők osztoznak.

A hangulatos, változatos vidék csendes települései megfelelő ellátással és közlekedéssel üdülőhelyek lehetnének.

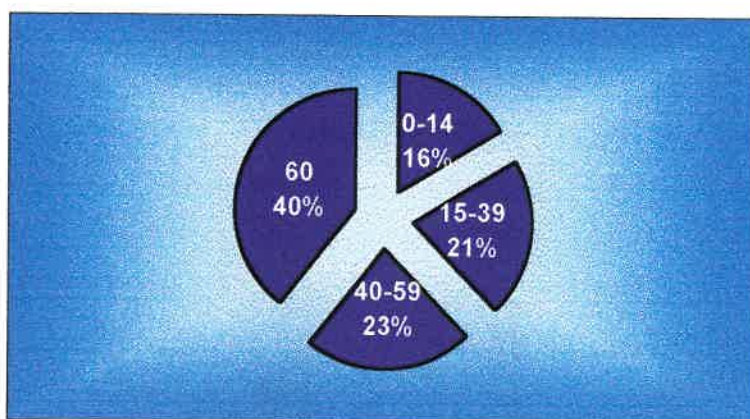
A NÉPESSÉG SZÁMÁNAK ALAKULÁSA 1870-1990. KÖZÖTT (fő)

1870	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1940	1950	1960	1970	1980	1990
308	278	281	258	244	246	260	279	271	273	195	106	62

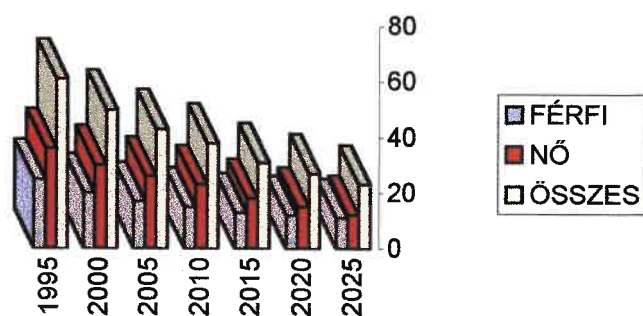
NÉPESSÉG KORCSOPORTOK SZERINT 1990-BEN (fő)

összes	0-14	15-39	40-59	60	ÉV
61	10	13	14	24	

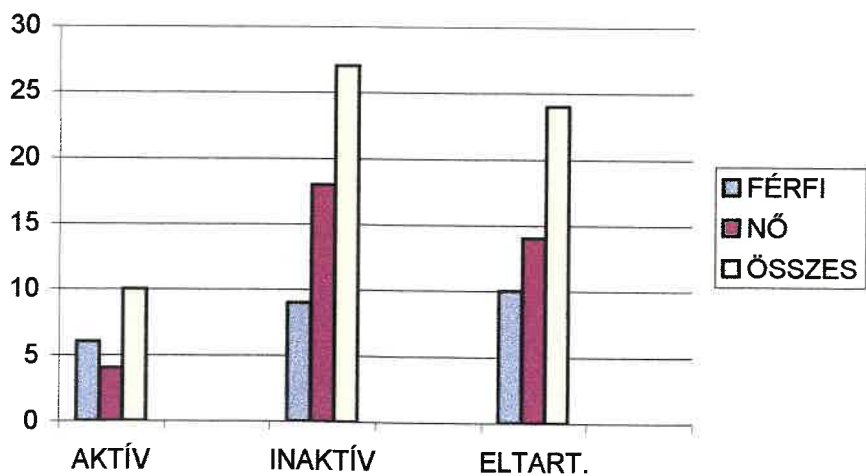
NÉPESSÉG PROGÓZIS 2025-IG.

ÉV	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025
FÉRFI	25	20	17	15	13	12	11
NŐ	36	30	26	23	18	15	12
ÖSSZES	61	50	43	38	31	27	23

LAKÓNÉPESSÉG GAZDASÁGI AKTIVITÁSA (1990. KSH)

	AKTÍV	INAKTÍV	ELTART.
FÉRFI	6	9	10
NŐ	4	18	14
ÖSSZES	10	27	24

PERECSE KOROSBÍTÁS

(Az 1990-es Statisztikai Évkönyv adatai alapján)

F=0,00x5x0,514= 175,2

N=0,00x5x0,486= 165,7

1995F= 0,01 x122,1= 0,00
 1995N= 0,01 x115,5= 0,00
 2000F= 0,008 x122,1= 0,00
 2000N= 0,008 x115,5= 0,00
 2005F= 0,008 x122,1= 0,00
 2005N= 0,008 x115,5= 0,00
 2010F= 0,011 x122,1= 0,00
 2010N= 0,011 x115,5= 0,00
 2015F= 0,010 x122,1= 0,00
 2015N= 0,010 x115,5= 0,00
 2020F= 0,009 x122,1= 0,00
 2020N= 0,009 x115,5= 0,00
 2025F= 0,006 x122,1= 0,00
 2025N= 0,006 x115,5= 0,00

0
 esz.: 0,00
 0,01

Férfi	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020	Szorzó	Nő	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020	Szorzó
0-5	4	0	0	0	0	0	0	0,9888	0-5	3	0	0	0	0	0	0	0,9907
6-10	1	4	0	0	0	0	0	0,9963	6-10	0	3	0	0	0	0	0	0,9975
11-15	1	1	4	0	0	0	0	0,9980	11-15	1	0	3	0	0	0	0	0,9971
16-20	0	1	1	4	0	0	0	0,9923	16-20	2	1	0	3	0	0	0	0,9953
21-25	2	0	1	1	4	0	0	0,9908	21-25	3	2	1	0	3	0	0	0,9937
26-30	2	2	0	1	1	4	0	0,9898	26-30	1	3	2	1	0	3	0	0,9983
31-35	2	2	2	0	1	1	4	0,9880	31-35	1	1	3	2	1	0	3	0,9904
36-40	0	2	2	2	0	1	1	0,9831	36-40	0	1	1	3	2	1	0	0,9870
41-45	0	0	2	2	2	0	1	0,9737	41-45	0	0	1	1	3	2	1	0,9809
46-50	0	0	0	2	2	2	0	0,9387	46-50	3	0	0	1	1	3	2	0,9720
51-55	1	0	0	0	2	2	2	0,9343	51-55	4	3	0	0	1	1	3	0,9570
56-60	2	1	0	0	0	2	2	0,8975	56-60	4	4	3	0	0	1	1	0,9303
61-65	3	2	1	0	0	0	1	0,8456	61-65	4	4	4	3	0	0	1	0,8833
66-70	3	3	1	1	0	0	0	0,7673	66-70	5	4	3	3	2	0	0	0,8052
71-75	0	2	2	1	1	0	0	0,6327	71-75	1	4	3	3	3	2	0	0,6843
76-80	2	0	1	1	1	0	0	0,5052	76-80	0	1	3	2	2	2	1	0,5304
81-85	2	1	0	1	1	0	0	0,3040	81-85	4	0	0	1	1	1	1	0,3262
Összesen:	25	20	17	15	13	12	11		Összesen:	36	30	26	23	18	15	12	
Ff+Nő	61	50	44	38	32	27	23		PROP.	10	8	8	11	10	9	6	
ELT.	6	5	4	0	0	0	0		Munkn.	18	15	11	11	11	11	9	
NYUG.	10	8	6	4	2	1	2		ELT.	4	3	3	-0	0	0	0	
									NYUG.	18	16	16	12	8	5	4	

4.) A település legfontosabb adatai. A humánerőforrás jellemzése.

Közigazgatási terület:	12,53
Lakónépesség:	37
Születések száma:	-
Halálozások száma:	3
Természetes szaporodás illetve fogyás:	-3
Vándorlási különbözet	-2

4.1.) A lakosság vallás szerinti és a lakóházak építőanyag szerinti megoszlása (1910. és 1930-as népszámlálási adatok szerint)

A lakosság vallás szerinti megoszlása

	1910	1930
Latin szert. kath.	83	92
Görög szert.katholikus	155	161
Református	2	5
Ágostai hitv.ev.	-	-
Görög keleti	-	-
Unitárius	-	-
Izraelita	4	2
Egyéb	-	-

A lakóházak építőanyag szerinti megoszlása

	1910	1930
Építőanyag		
Kőből vagy téglából	-	3
Kő- vagy téglalappal vályog- vagy sárból	18	38
Vályog- vagy sárból	20	8
Fából vagy más anyagból	1	-
Tető:		
Cserép-, pala vagy bádóg	19	40
Zsindely vagy deszka	10	5
Nád- vagy zsúp	10	4
Összesen	39	49

4.2.) A népességszám alakulása (1990. KSH)

Korcsoport	Férfi	Nő	Összesen
0-4	4	3	7
5-9	1	-	1
10-14	1	1	2
15-19	-	2	2
20-24	2	3	5
25-29	2	1	3
30-34	2	1	3
35-39	-	-	-
40-44	-	-	-
45-49	-	3	3
50-54	1	4	5
55-59	2	4	6
60-64	3	4	7
65-69	3	5	8
70-74	-	1	1
75-79	2	-	2
80-84	-	4	4
85-	2	-	2
Összesen:	25	36	61

4.3.) Propagatív korú nő

Korcsoport	Férfi	Nő	Összesen
Propagatív korú nő	10		
0 – 14 eltartott	6	4	10
Munkaképes korú (14-60)	9	18	27
Nyugdíjas 60 év felett	10	18	28

4.4.) Az aktív keresők foglalkozási főcsoportok és beosztás szerint (1990. KSH)

Összes létszám	
Fizikai foglalkozású létszám	15
Ipari foglalkozású létszám	2
Építőipari foglalkozású létszám	2
Mezőgazdasági foglalkozású létszám	6
Közlekedési foglalkozású létszám	2
Kereskedelmi- és vendéglátóipari foglalkozású létszám	2
Vízgazdálkodási- és egészségügyi foglalkozású létszám	-
Anyagmozgató- gépkezelő, árukezelő foglalkozású létszám	1
Egyéb fizikai foglalkozású létszám	-
Egyéb	
Szellemi foglalkozású létszám	5
Műszaki foglalkozású létszám	1
Igazgatási, gazdasági foglalkozású létszám	-
Egészségügyi és kulturális foglalkozású létszám	-
Számviteli, ügyviteli foglalkozású létszám	4
Vezető, irányító foglalkozású létszám	-
Beosztott ügyintéző foglalkozású létszám	5
Beosztott ügyviteli dolgozó	-
Önálló foglalkozású, segítő családtag	-

4.5.) A 7 éves és idősebb népesség legmagasabb iskolai végzettség és nemek szerint (1990. KSH)

	Férfi	Nő	Összesen
Összes létszám	20	33	53
0. osztály	1	1	2
6. osztálynál kevesebb	2	2	4
6-7 osztály	7	13	20
8 osztály	4	13	17
Középfokú, szakmunkás	3	1	4
Középfokú végzettség	-	3	3
Felsőfokú végzettség	3	-	3

4.6.) Az aktív keresők iskolai végzettség szerinti megoszlása (1990. KSH)

	Férfi	Nő	Összesen
Összes létszám	10	10	20
6. osztálynál kevesebb	1	-	1
6-7 osztály	2	-	2
8 osztály	2	7	9
Középfokú, szakmunkás	3	1	4
Középfokú végzettség	-	2	2
Felsőfokú végzettség	2	-	2

4.7.) Fontosabb intézményekkel való ellátottság (1996. KSH)

Körjegyzőség	—
Vasútállomás	—
Távolsági autóbusz megálló	van
Postahivatal (fiókposta)	van
Közüzemi vízellátás	van
Csatornaellátás	—
Nappali ellátást nyújtó idősek klubja	van
Házi orvos székhely	van
Gyógyszertár	van
Óvoda	van
Felsőtagozattal is rendelkező ált. iskola	van
Mozi	—
Benzinkút	van
Ipárcikkbolt	van
TÜZÉP	—
Piac	—
Ipartelep	—

4. 8.) A település adatai 4 év viszonylatában

Megnevezés	1996	1997	1998	1999	2000
Közigazgatási terület			12,53		
Lakónépesség	47	43	42	37	37
Születések száma	—	—	—	—	—
Halálozások száma	1	1	—	3	1
Természetes szaporodás illetve fogyás	-1	-1	—	-3	-1
Vándorlási különbözet	-3	-3	-1	-2	-5

4.9.) A lakásállomány mutatói

	1996	1997	1998	1999	2000
Lakásállomány	39	39	39	39	39
Épített lakás	—	—	—	—	—
- ebből					
4 és több szobás	—	—	—	—	—
Közüemi vízvezetékkel ellátott	—	—	—	1	—
Házi vízvezetékkel ellátott	—	—	—	—	—
Közcsonornával ellátott	—	—	—	—	—
Házi csatornával ellátott	—	—	4	1	—
Villamosenergiát fogyasztó háztartások száma	36	37	37	37	36
Háztartások részére fogyasztott villamosenergia (MWh)	27	26	75	74	72
Vezetékes gázt fogyasztó háztartás	—	—	—	—	—
Háztartásoknak értékesített vezetékes gáz (1000 m ³)	—	—	—	—	—
Közüemi vízvezeték hálózat (km)	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Közüemi vízhálózatba bekapcsolt lakások száma	35	35	35	36	36
Közületi kifolyó	8	8	8	8	8
Lakosságnak szolgáltatott víz (1000 m ³)	2	2	2	2	1
Közüemi szennyvízcsatorna hálózat	—	—	—	—	—
Közüemi szennyvízhálózatba bekapcsolt lakás	—	—	—	—	—

4.10.) Szociális ellátás

Megnevezés	1996	1997	1998	1999	2000
Idősek klubjában gondozottak	—	—	—	—	—
Munkanélküliek jövedelempótló támogatásában részesült	2	2	1	1	—
Területi ellátási kötelezettségű háziorvos és házi gyermekorvos	—	—	—	—	—

4.11.) Intézményi ellátás

Megnevezés	1996	1997	1998	1999	2000
Óvoda					
Férőhely	—	—	—	—	—
Óvodai pedagógus	—	—	—	—	—
Óvodás gyermek	—	—	—	—	—
Osztályterem	—	—	—	—	—
Pedagógus	—	—	—	—	—
Tanulók száma	—	—	—	—	—
Ebből	—	—	—	—	—
8. osztályos	—	—	—	—	—
napközi ellátásban részesülő	—	—	—	—	—
Az önkormányzati könyvtárak könyvtári egységei	—	—	—	—	—
Kiskereskedelmi bolt	1	1	1	1	1
Ebből élelmiszerbolt	1	1	1	1	1
Vendéglátóhely	1	1	1	1	1
Személygépkocsi	9	9	6	9	5
Távbeszélő fővonal	9	12	18	9	19

4.12.) Gazdasági élet

Megnevezés	1996	1997	1998	1999	2000
Működő vállalkozás	2	2	2	3	2
Ebből					
KFT	—	—	—	—	—
Szövetkezet	—	—	—	—	—
Bt	—	—	—	1	—
Egyéni vállalkozás	1	1	1	1	1

4.13.) A regisztrált munkanélküliek száma a B.A.Z. megyei Munkaügyi Központ adatai alapján, az 1998. 06. 20-i állapot szerint.

Regisztrált munkanélküli összesen:	2 fő
180 napot meghaladó	2 fő
Járadékra jogosult	1 fő
Jövedelempótló támogatásban részesül	1 fő
Munkaképes korú népesség	18 fő
Területi mutató	11,11%
Relatív mutató	1,71

5.) A közintézményellátás jelenlegi helyzete és a jelentősebb gazdálkodó egységek

Intézmények

Hrsz	Utca	
13	Honvéd u. 15.	Kőkereszt
49	Fő u.	Temető
	Fő u.	Görög kat. templom
69	Fő u. 37.	Italbolt, vegyesbolt
70	Fő u. 38.	Polgármesteri Hivatal

5.1.) Igazgatási intézmények

a.) Községi önkormányzat,

Fő u. 37 szám alatt található.

A közszolgáltatások elvégzésére társulásokat hoztak létre.

1 fő állású polgármester és 3 fő testület látja el az önkormányzati teendőket.

6 órás foglalkozású hivatalsegéd felügyeli a hivatalt.

A legfontosabb társulások a következők:

- Építéshatósági Társulás. Ennek központja Szikszón található.
Gyámügy központja szintén Szikszó
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat központja Krasznokvajda. Ide tartozó települések. (Krasznokvajda, Perecse, Keresztéte, Kány, Büttös, Szászfa, Pamlény)
- Kistérségi fejlesztési társulások
Abauji Település Szövetség (ATÖSZ)
Csereháti Település Szövetség

b.) Rendőrség

Az Encsi Rendőrkapitánysághoz tartozik, a rendőrőrs Krasznokvajdán a Kossuth utca jelenlegi külterületi szakaszán van. A közbiztonság jónak minősíthető.

c.) Posta

Krasznokvajdán található

d.) Takarékszövetkezet

Nincs, legközelebb Krasznokvajdán található

e.) Egyházi intézmények

Görög katolikus egyházi felekezet található a községben, a Fő u 13 szám alatt. A plébános Kányból jár át

5.2.) Oktatási és művelődésügyi intézmények**a.) Általános iskola**

Nincs.

A községből 3 gyermek jár tanulni a körzeti iskolába.

b.) Óvoda

Nincs

c.) Művelődési ház

Nincs.

A településben az ÁFÉSZ bolt bezárt a veszteséges üzemeltetés miatt.

d.) Könyvtár

Nincs

e.) Múzeumok, tájházak

Nincs

5.3.) Egészségügyi ellátás**a.) Körzeti orvosi rendelő**

Nincs. A falugondnoki kocsí hetente 3 alkalommal, illetve igény szerint hordja a betegeket a krasznokvajdai rendelőbe.

b.) Gyógyszertár

Nincs. Legközelebb Krasznokvajdán található.

c.) Anya és csecsemőgondozó és védőnői szolgálat

Nincs

d.) Mentőszolgálat

Szikszón és Encsen található.

A szakorvosi ellátás központja Szikszón van. A kórházi ellátás központja Szikszó, illetve Miskolc.

e.) Idősek otthona

Nincs

f.) Falugondnokság

A településben van falugondnokság, mely egy kocsival segíti a lakossági ellátást. gyógyszer beszerzés, bevásárlás, orvosi rendelőbe történő beszállítás

5.4.) Kereskedelem, vendéglátás, szolgáltatás**Élelmiszer boltok:**

A községben megszűnt az ÁFÉSZ bolt, csak a mozgó bolt szolgálat működik, illetve a falugondnoki kocsi vállalja fel a bevásárlást. A községben italbolt sem működik

Idegenforgalmi szálláshelyek

Kb. 4 lakóházat működtetnek hétvégi házként. A lakóházakat az örökösök általában nem adják el, hanem hétvégi pihenőként használják.

A laktanya a 80-as években szűnt meg, idegenforgalmi hasznosításra vár. A településben jelenleg egy lakó konténer is van elhelyezve, mely ideiglenesen a vadász turizmust szolgálja.

A községben a legfontosabb, foglalkoztatási egységnek még itt is a helyi önkormányzat tekinthető, mivel feladata a legtöbb közellátási intézmény működtetése.

Néhány lakos a MAGRIMA KFT-nél dolgozik, de az idősödő lakosság (születés utoljára 1987-ben volt) legtöbbje nyugdíjból és járadékból él.

A MAGRIMA 98 kft idény jelleggel 300-400 főt is tudna foglalkoztatni. A Békéscsabai Konzervgyár integrációjában jelentős gyümölcs telepítési akció zajlott le az elmúlt évtizedben. Az ültetvények 80 %-a alma, 10 %-a szilva, 10 %-a meggy. 2003-ig további 1200 ha gyümölcsös telepítése várható a kistérségben. sajnos nagy gond a települések előregedő népessége. Ezen a gondon némileg enyhítene a közeli kishatár átkelő hely (Kány-Buzita) megnyitása, mivel a szlovák területekről lehetne gondoskodni a munkaerő pótlásáról.

Korábbi tervekben szerepelt hűtő tároló és léfeldolgozó üzem létesítése is, de ez meghiúsult, mindazon által e célkitűzés megvalósításáról nem szabad lemondani, hiszen a termék feldolgozottsági szint növelésével lehet az ágazat jövedelemtermelő képességét növelni.

A település jövőképe szintén a hétvégi falu és a turisztika területén rajzolható ki. Néhány vállalkozó turisztikai központot szeretne kialakítani a határőr laktanya épületekben ahol természetgyógyászattal, rehabilitációval lehetne foglalkozni. Az épületben egyszerű, de kényelmes szobákat lehetne kialakítani, az udvaron pedig sátorozó helyekre lenne lehetőség. Az egészséges életmód kellékei megteremthetők.

A település klímája különösen a légúti megbetegedéseknek kedvez. A településben híres sajtókészítő van, aki egyben természetgyógyász és túravezető.

6.) Térszerkezeti kapcsolatok, közúthálózat

PERECSE jelenleg zsák település. Térszerkezeti kapcsolat rendszerében jelenleg erősen érződik a határmentiség.

Korábban a községben határátkelő működött, a valamikori uradalmi központ Jánok felé. A régi térképek még jelölik is.

A környező kis települések bekötő útjai jelenleg a 2613-as számú Szalonna-Kázmárk összekötő útra csatlakozik rá így a 26125 a 26126-os számú Perecsére vezető út, illetve 26 129-es számú bekötő út, melyről Kány-Buzita községek felé is van lecsatlakozás.

A mikrotérség központja KRASZNOKVAJDA.

Középfokú ellátás vonatkozásában (egészségügyi szakorvosi ellátás) Encshez és Szikszóhoz egyaránt vonzódik. A felsőfokú ellátást Miskolc biztosítja.

A 2613-as számú úton a jelenlegi forgalom nem jelentős. Ezen változás az esetben várható, ha a térség, mint idegenforgalmi célpont iránt tovább nő a kereslet, illetve az EU csatlakozás függvényében a határok ellégiesednek. (Várhatóan Szlovákia is EU tagország lesz a jövőben, ezért csak belső határ zóna lesz a jelenlegi határmenti térség.)

Az útvonal lesz hivatott továbbá összekötni a tervezett M 30-as Hernád völgyi autópályát a 27-es úttal. Fontos regionális jelentőségű idegenforgalmi folyosó lesz , mely összeköti az Aggteleki és a Zempléni hegység üdülő övezetet, illetve a nemzeti parkot és tájvédelmi körzete(ket). Várhatóan a Csereháti Tájvédelmi Körzet is hamarosan kijelölésre kerül.

Az útvonal forgalma jelenleg nem jelentős, de amennyiben az autópálya program realizálódik (várhatóan 2005-ben megkezdik az építkezést), akkor e térség forgalma is megnövekszik. A 2613-as út jelenleg több helyen kanyargós és szűk keresztmetszetű, ezért az áteresztőképesség növelésére javasolunk több helyen kialakítani leálló sávokat. A Kány-Buzita közötti kishatár átkelő megnyitása is sokat segítene a kistérség nyitottabbá válásában, s mindez feltehetően PERECSE település látogatottságát is pozitívan erősítené.

VOLÁN autóbusz járatok

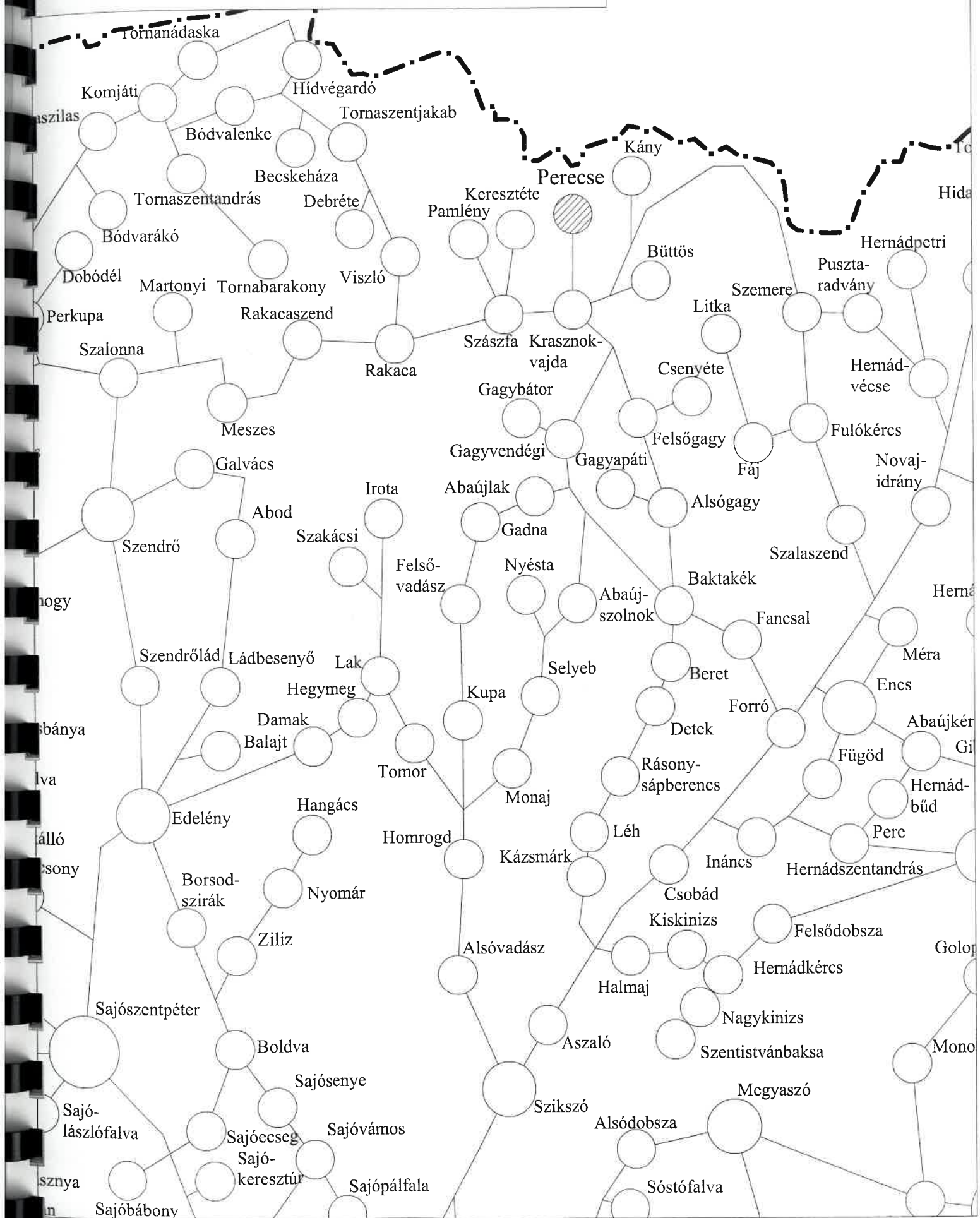
Perecséről jelenleg naponta 3 autóbusz járat indul, kettő Miskolcra , egy pedig Encs vasút állomásra. Az alkalmi céljáratokat a VOLÁN veszteséges járatait ellensúlyozva a falugondnoki kocsii pótolja

Kistérségi összekötő utak

Az integrált faluközi utak fejlesztése során célszerű lenne a határmenti kapcsolatokat erősíteni.

PERECSE

TÉRSZERKEZETI KAPCSOLATÓK

Kerékpár út

A falusi turizmus fejlesztése érdekében a kerékpárutak létesítése kívánatos lenne. Keresztéte, Perecse, Büttös, Szászfa, illetve Kány-Buzita települések a határmenti turizmus, illetve az előzőek során is említett munkaerő problémák leküzdése miatt is szükséges. (A MAGRIMA kft jelenleg 50 km-es körzetből kénytelen összeszedni az alkalmi munkaerőt)

Turista út

A településen a piros turista jelzés vezet keresztül.

7.) Közművek

Vízellátás

A község részére az ivóvizet a CSER KÖZMŰ RT. Encs szolgáltatja helyi ivóvízrendszeréről.

A rendszer a községtől É-ra fúrt kút vizét használja fel. A víznyomást a kút melletti hidrofor berendezés szabályozza.

A vízfogyasztás adatai:

Jelenleg:

Lakosság:	37 fő
Fajlagos ivóvízfogyasztás:	46 l/fő/d
Ellátott vállalkozások száma:	1
Lakóingatlanok száma:	39
Ellátott ingatlanok száma:	36
Csatlakozási arány:	92,0 %
A vízvezetékrendszer kiépítettsége:	2,1 km
Közkifolyók száma:	8

10 éves távlatban:

Lakosság:	40 fő
Fajlagos ivóvízfogyasztás:	80 l/fő/d
Átlagos napi vízfogyasztás:	3,2 m ³ /d
Lakások száma:	39
Ellátott lakások száma:	37
Csatlakozási arány:	95 %

Távlatban a vízhálózatra kapcsolt lakások számának az egy főre eső fogyasztás mérsékelt növekedésével, az ingatlanok egyre jelentősebb részének üdülési és turisztikai célú hasznosításával a fogyasztás kismértékben emelkedik.

A település távlati tervében kijelölt fejlesztési területek ellátása, a számított fogyasztásnövekedés a meglévő hálózattal jó színvonalon kielégíthető.

A községben a csatlakozás nélküli ingatlanok ivóvízellátása a telepített és üzemelő 8 db közkifolyóval megoldott. Távlatban a csatlakozások bővülésével a közkifolyók száma csökkenthető.

Tűzivíz ellátás

A község ivóvízhálózatának kiépítésével egyidőben a tűzcsaphálózat is kiépült. A hálózat a tűzivízigények kielégítésére alkalmas. A telepített tűzcsapok a korábban érvényes hazai szabványnak megfelelő általaj tűzcsapok, a vízhálózat kezelője a felújítások során a tűzcsapokat EU norma szerinti általaj tűzcsapokra kell cserélje.

Egyéb vízfogyasztás

Jelenleg egyéb vízfogyasztás a közüzemi hálózatot nem terheli.

Vízvezeték hálózat

A kiépített hálózat anyaga döntően KM PVC cső, gumiékszárású szerelvényekkel. A település ivóvízhálózata a mellékelt belterületi helyszínrajzon látható.

Szabályozási előírások:

Az ivóvízellátást szolgáló létesítmények védelméről szóló 23/1997. (VII.18.) Sz. Kormányrendelet szerint a földbefektetett vízvezeték védősáv határa a vezeték felett a föld felszínéig, alatta 1,0 m-ig, két oldalt 2-2 m távolságig terjed.

Az egyéb közművek és a vízvezeték közötti távolság, a keresztezések műszaki előírásai, az érvényes szabványok, az egészségügyi előírások a kiviteli tervekben kötelezően alkalmazandók.

A kút körzetében az előírt 50 m-es közegészségügyi védőtávolság betartandó.

Szennyvízelhelyezés

A településen jelenleg szennyvízcsatorna-hálózat nem üzemel, az ivóvízzel ellátott épületek szennyvizeinek elszállítása esetleges, ellenőrizetlen, a talajvízkészlet elszennyeződéstől való megóvása nincs biztosítva.

A községben szennyezett talajvizek a névtelen (Perecsei) és Rakaca patak vizét szennyezik, közvetve ivóvízbázisok elszennyeződését okozzák. A Rakaca patak mentén természetvédelmi értékeket fenyeget a szennyeződés.

A község a zártrendszerű szennyvízelvezetés megoldására saját erőből képtelen. A község önkormányzata eddig többféle pályázaton, több szomszédos községgel összefogva igyekezett a leírt közcél (a talajvíz szennyezés megszüntetése) érdekében állami pénzeszközök elnyerésére, eddig eredménytelenül.

A településen hosszútávú (10 éves távlatban) $7,5 \text{ m}^3/\text{d}$ kommunális szennyvíz összegyűjtésével, elvezetésével ártalmatlanításával kell számolni.

Távlatban a szennyvíz-hálózat építését a B.A.Z. Megyei szennyvízcsatornázási keretterv is előírja.

Átmeneti intézkedések: az épülő új ingatlanok építésénél, meglévők felújításánál, ivóvízcsatlakozók építése esetén ingatlanonként zárt szennyvíztárolók elhelyezését kell megkövetelni. Csak jó minőségű zárt szennyvíztárolóval ellátott építményekre szabad használatbavételi engedélyt kiadni.

Az önkormányzatnak a szennyvízelhelyezés ellenőrzését meg kell szervezni. A szennyvíz szállítására erre alkalmas, megbízható vállalkozót ki kell jelölni, akinek az elszállított szennyvízmennyiségét az ingatlantulajdonos felé a szállítás alkalmával bizonylatolni kell.

Az önkormányzatnak az ingatlantulajdonost el kell számoltatni az elfogyasztott ivóvíz min. 75 %-ának megfelelő szennyvízmennyiség elszállítatásával. A bizonylatolásnál a hiányzó

szennyvízmennyiség után az elszállítási díjnál nagyobb bírságot (ösztönző bírságot) kell megállapítani.

A községben a névtelen (Perecsei) patak községtől d-re eső medrétől min. 100 m távolságban ürítőhelyet kell kijelölni. A kiöntött szennyvíz kirohasztására alkalmas szivárgásmentes medencét, a tisztított szennyvíz gyökérzónás szikkasztására alkalmas telepet kell létesíteni.

A szükséges berendezés létesítéséhez, a szennyvíz szállításához szükséges tartálykocsi beszerzéséhez állami, pályázati pénzeszközök biztosítása, mint minimális ráfordítás az állam részéről alaposan indokolt. A szükséges berendezések engedélyezett kiviteli tervek alapján építhetők.

Szabályozási előírás

A helyi szennyvíztároló-medencék, a gyökérzónás rohasztás telepe részére telek kialakítása szükséges, a szükséges védőtávolságot biztosító helyen.

Csapadékvíz elhelyezés, belvíz és árvízvédelem:

A község belterületére hullott csapadékvizeket a községet érintő három patak vezeti el. A burkolt utaknál a csapadékot burkolathoz kapcsolódó folyókák, vagy nyílt árkok vezetik el. Ezek tisztítása, rendbetétele szükséges.

Az árkok, folyókák rendszeres tisztítása is szükséges.

A település NY oldalán a lejtő hegyoldal irányából, a külterületről beömlő csapadékvizekkel terhelt.

A domboldalak eredeti erdőtakarója hiányzik, a terület változóan művelt, korábban nagyüzemi művelés, évi őszi mélyszántás során művelt. A művelt felszínről a csapadék talajleemosódással terheltén kerül a belterületre.

Ezért a jelölt hordalékfogó övárkok, hordalékgyűjtő medencék kialakítása indokolt.

A belterületről délre a patak körzetében hordalékfogó növényzet telepítése szükséges.

A település határában a névtelen (Perecsei) patak medre mentén a patakot kísérő nedves rétek régi patakhhoz csatlakozó vízlevezető árkait tisztítani, felújítani szükséges.

Az ár- és belvív védelem biztonsága megköveteli, hogy a község külterületén mindhárom patak medre mielőbb iszaptalanításra, kitisztításra kerüljön, különös figyelemmel a névtelen (Perecsei) patakra.

Szabályozási előírások

A patakok, vízfolyások, árkok partjain a partéltól számított 2,0-2,0 m széles fenntartási sávot szabadon kell hagyni a fenntartási munkák számára. Ezen belül építmény, kerítésvonal nem kerülhet.

Egyéb

A község területén a községet kiszolgáló kúton kívül vízkészlet felhasználást nem tartanak nyilván.

A településen a felszín alatti és felszíni vizek minőségét a lakosság hulladékelhelyezési tevékenysége rontja. Negatív tényező a vizek medrének, környezetének rossz állapota, karbantartottság, felügyelet hiánya.

A tervezett intézkedések a helyzet javítását célozzák.

Gázellátás

A községben nincs vezetékes gázellátás. A vezetékes gázellátás műszaki lehetősége a MOL-GÁZ RT (Szerencs) kezelésében álló hálózatból biztosított. A gázellátásra több községgel közösen készített regionális gázellátási terv, több pályázat készült. A létesítést azonban nem támogatták.

Megállapítható, hogy a község és a körzet gázellátása távvezetéki rendszerről belátható ideig nem gazdaságos, a fogyasztott gázmennyiség árreése a körzeti berendezések üzemének fenntartását nem fedezné.

A településen PB ellátásra alapozott ún. falugáz rendszerrel való gázellátásnak van realitása. (belterületen belül gázhálózat, községi pb tartálytelep).

Jelenleg a településrendezési terv készítése idején a megvalósítást az állami gázárszabályozás intézkedései nem teszik lehetővé. (a PB-nek világpiaci ára van, a földgázár jelentősen támogatott.) Az állami gázárszabályozást a PB gépkocsi-üzemanyagként való felhasználásának lehetősége indokolja.

Az áranomáliák megoldása után a gázellátás megvalósítható.

Megállapítható, hogy a szervezett, időjárás független biztonságos gázellátás megoldása a község jövője szempontjából alapvető fontosságú. A gázellátás hiánya olyan mértékben elriasztó, hogy az egyetlen okként is megakadályozza település fejlődését.

Villamosenergia ellátás

A település közvilágítási helyzete változó. A vezérlés alkonykapcsolással történik, kapaszkodó rendszerben. A fejlesztés során törekedni kell a lámpatestek egységesítésére, korszerűsítésére és az energiatakarékos izzók felszerelésére, az útkategóriának megfelelő szabványban előírt megvilágítási értékek kielégítésére. Ezen munkálatokhoz megfelelő tanulmánytervek birtokában pályázati pénzek is igénybe vehetők. Az utak korszerűsítésénél az energiatakarékos lámpatesteket kell alkalmazni és a leszerelt lámpákkal ideiglenesen az elhanyagolt és nem megfelelő utcák világítása lámpa sűrítéssel javítható

Az ÉMÁSZ Rt-nél néhány éve bevezetett hangfrekvenciás körvezérléssel sikerült a napi csúcsidőszak fogyasztását kiegyenlíteni.

Hosszú távon fel kell készülni az alternatív energia használatára is. A napenergia, a hőszivattyú alkalmazásának hiánya, hogy nálunk még nem kap elegendő támogatást az alternatív energia használat.

Távközlés

Percse község az országos távbeszélő hálózati struktúrában a miskolci primer körzetbe, ezen belül Krasznokvajda központjának nagy egységes helyi hálózatába tartozik.

A községben jelenleg összesen 18 távbeszélő főállomás üzemel, ebből 1 üzleti, 1 nyilvános és 16 lakásállomás.

A távbeszélő állomások hagyományos rézerű kábel hálózattal kapcsolódnak a Krasznokvajdán üzemelő digitális távbeszélő központhoz. A távbeszélő központ fényvezető kábelrel csatlakozik magasabbrendű anyaközpontjához, és rendelkezik ISDN kapacitással is.

A távbeszélő ellátás fejlesztése

A MATÁV rendszeresen vizsgálja a térség ellátását szolgáló távbeszélő központ és hálózat telítettségét, valamint a térségben várható újabb igényeket és ennek megfelelően bővíti a központ kapacitását és fejleszti távbeszélő hálózatot is.

Kábeltévé

A községben kábel tv szolgáltatás nincs

8.) Környezetvédelem

PERECSE környezetvédelmi helyzete túlnő a helyi önkormányzat hatáskörén.

A levegőtisztaságvédelem és a vízgazdálkodás helyi önkormányzati együttműködést igényel az egész Rakaca patak vízgyűjtő területre kiterjedően, mivel még ez a térség is a Rakacai-tó hatásterülete. További együttműködés szükséges a határmenti területeken.

a.) Levegőtisztaságvédelmi szempontból a település a VÉDETT I. levegőminőségi besorolásba tartozik. A helyi szennyezőforrások nem számottevőek.

A tervezett Csereháti Tájvédelmi Körzet területe KIEMELTEN VÉDETT levegőminőségi kategóriába tartozik.

b.) Vízvédelem

Felszíni vizek

A térség vízminőségi és vízgazdálkodási problémái szorosan összefüggenek a Rakaca - patak vízgyűjtő területének környezetvédelmi problémáival. Krasznokvajda és PERECSE térségében jelentős kiterjedésű gyümölcstelepítések zajlottak az elmúlt évtizedekben. Az intenzív gazdálkodás jelentős vegyszer használattal jár, mely vízminőségi problémákhoz is vezet. Hosszú távú megoldás lehet az ún. integrált gazdálkodás bevezetése, mely sajátos átmeneti forma a hagyományos és a bio gazdálkodás között.

Felszín alatti vizek

A vízellátás helyi fúrt kútról történik, melyeknek talpmélysége nem olyan mély, hogy a felszíni szennyeződésekkel szemben kellően védett lenne.

c.) Termőföld és ásványvagyon védelem

A községek közigazgatási területének jelentős része intenzív gyümölcsösökkel betelepített terület, illetve részben erdőborította, részben mezőgazdasági művelés alatt álló illetve karsztos-kopár terület is előfordulnak, mivel a Rakaca – pataktól É-ra érzékenyebb fedett karszt, attól délre kevésbé érzékeny területek találhatók.

A köpeny csuszamlás veszélye elsősorban külterületen áll fenn. A belterületen csúszásra hajlamos területek előfordulása ritkább.

A területet az országos és a SAPARD programok alapján érintik az agrárkörnyezeti programok. Az erdősítésnek, illetve a szántó-gyep konverzióknak, a legeltetési állattartásnak, illetve a biogazdálkodásnak, valamint a gyógynövény programoknak van prioritása.

d.) Települési környezetvédelem

Zajvédelem

Zajvédelmi szempontból az egész mikro régió helyzete jó, mivel a közlekedésből származó zaj emisszió a viszonylag csekély forgalom miatt nem számottevő. A csend szigetei ezen települések.

Vonalas jellegű zajforrások között sem jelentős 26016-os számú bekötőút.

Hulladék ártalmatlanítás

A települése be van kapcsolva a szervezett hulladékgyűjtő rendszerbe. Krasznokvajdán található engedélyezett hulladék lerakó, ide 8 település háztartási hulladékait rakják le. (Krasznokvajda, Kány, Perecse, Büttös, Pamlény, Szászfa, Keresztéte, Gagyvendégi.)

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. LXIII.tv. alapján gondoskodni kell a szelektív gyűjtés bevezetéséről. Az EU csatlakozás során várhatóan országos szinten derogációt kell kérni, mivel a hulladékgazdálkodással kapcsolatos előírások nem teljesíthetők. Fel kell készülni arra is, hogy a keletkezett hulladék 50 %-át újrahasznosítani szükséges, ezért községi komposztáló telepeket kell létesíteni.

9.) Táj- és természetvédelem

Perecse közigazgatási területén belül az alábbi védett és védelemre érdemes területek találhatók

1.) Országos védelem alatt álló terület:

a.) **Országos védelemre tervezett** terület a leendő tájvédelmi körzet része – a védetté nyilvánítás folyamatban van, mint arról korábban tájékoztattuk az érintetteket – Perecse teljes külterület és zártkert.

b.) Az 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi **forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár.**

2.) **SPA** (Madárvédelmi) területek a mellékelt térképen kék vonallal jelölve láthatók. Az SPA területek nemzetközi jogszabályi kötelezettségek alapján előzetesen kijelölt madárvédelmi területek, védett madarak költő-, pihenő-, táplálkozóhelyei.

3.) **ESA** (Természetileg Érzékeny) Terület: Perecse teljes községhatár. Kiemelt támogatási rendszert dolgoztak ki fenntartásukra, melyek a közeljövőben válnak elérhetővé a mintaterületeken.

4.) Természetszerű élőhelyek, természetvédelmi szempontból jelentős területek, ún. **természeti területek** a mellékelt térképen rózsaszín vonallal jelölve zöld kitöltéssel láthatók. (Ugyanaz, mint az SPA területek)

A természet védelméről szóló törvény természeti területekre vonatkozó rendelkezései:

Természeti területen az igazgatóság engedélye szükséges:

- a.) a gyepek és nádas művelési ág megváltoztatásához;
- b.) a gyepek, valamint a nád és más vízínövényzet égetéséhez.

Természeti területen az igazgatóság szakhatósági hozzájárulása szükséges:

- a.) a termőföld más célú hasznosításához, művelés alól kivett terület újrahhasznosításához
- b.) a földtani és ásványi nyersanyagkutatáshoz

Természeti területen – a jogszerűen beépített területek kivételével – tilos a természetes és természetközeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 50 méteren, tavak partjától számított 100 méteren belül, valamint a vízfolyások hullámterében új épületek, mesterséges létesítmények elhelyezése. A vízi létesítmények, a hajózást, a halastavakon a halászati hasznosítást szolgáló létesítmények elhelyezésére a külön jogszabályban meghatározott módon és esetben, az igazgatóság hozzájárulásával kerülhet sor.

5.) **Ökológiai hálózatba** tartozó területek a mellékelt térképen fekete vonallal jelölve láthatók.

Ezek a területek védett fajok élőhelyei, ökológiai funkcióval rendelkeznek. A területek védelmére vonatkozó törvényi szabályozás még nincs kidolgozva, de feltétlen védelmet érdemelnek. Fenntartásukra pályázati támogatások igényelhetők a jövőben.

6.) Egyedi tájérték

A nyilvántartás még nem készült el, felmérésre vár.

1. számú melléklet

A tervezett Csereháti Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelésének koncepciója

A terület természeti állapotának rövid ismertetése

A terület az alábbi öt kistájat, illetve azok részeit érinti:

- Bódva-völgy
- Tornai-dombság
- Szendrői-rögvidék
- Rakacai-völgymedence
- Keleti-Cserehát

Domborzati adottságok:

A dombság tengerszint feletti magasság: 150-340 méter, melyet a Rakaca-patak medencéje tagol. A térség nyugati felét a Rakaca-patak és a Sas-patak mészkőszurdok teszi változatossá.

Földtani adottságok:

A térség nyugati részén a kőzettani alapot triász kori karbonátos üledék alkotja. A felette elhelyezkedő pleisztocén üledék a vízfolyások hatására dombsági arculat vett fel.

A keleti rész a pleisztocént megelőző korokban medence helyzetű volt, melyen a pliocén tengeri-tavi üledékképződés megszűnésével jelentős hordalékkúp épült, majd a pleisztocén megemelkedés után dombsági arculatúvá vált, s jelenleg felszínét nagyrészt agyag borítja.

A térség nyugati részén a korábbi intenzív deráziós (lepusztulós) folyamatok következtében a földtani alapkőzet több helyen kipreparálódott (Rakaca- és Sas-patak alsó folyása).

Talaj:

A terület legjelentősebb talajtípusa az agyagbemosódásos barna erdőtalaj. Előfordulnak még a rendzinák, valamint a völgytalpakon az öntés talajok. Az agyagbemosódásos barna erdőtalajok általában savanyú kémhatásúak, a korábbi kíméletlen terület használat következtében lepusztult erodálódott foltjaikkal is gyakran találkozhatunk.

Éghajlat

Nyugatról keletre a mérsékelt hűvös-mérsékelt nedves klímából a mérsékelt hűvös-mérsékelt szárazba hajlik. Az évi átlagos napfénytartam 1800-1850 óra, melyből nyáron 700 óra körül süt a nap. A hőmérséklet évi középhőmérséklete 8,5-9 °C. A fagymentes napok száma 160 körüli. Az évi átlagos csapadék mennyiség 600-650 mm keletről nyugatra növekszik, s ebből 400 mm körül esik a tenyészidőszakban. Az uralkodó szélirányok: É, É-NY.

Vízrajz:

Nagyrészt a Bódva folyóba torkolló Rakaca- és Sas-patak vízgyűjtőjét foglalja magába a terület. Hóolvadáskor és a kora nyári esőzések idején a völgytalpakon jelentős az árvízveszély. Összefüggő talajvízszint csak a völgyekben van 2-3 m mélységben. A talajvíz általában nitrátos.

Növényzet:

A terület növényföldrajzilag a Pannóniai flóratartomány (Pannonicum) Északi-középhegységi flóraidékének (Matricum) Tornaense flórajárásába tartozik.

A térség legjelentősebb fásszárú potenciális növénytársulásai – területi arányukat is figyelembe véve – a cseres tölgyesek (*Quercetum petraeae-cerris*), a gyertyános-kocsánytalan tölgyesek (*Quercus petraeae-Carpinetum*), valamint említést érdemelnek még a másodlagosan kialakult, mészkérülő tölgyes-jellegű (*Luzulo-Quercetum*) állományok. Ahol a pleisztocén üledék lekopott és az alapkőzet előbukkan, sziklás déli kitettségű részeken molyhos tölgyesek (*Corno-Quercetum pubescenti-petraeae*), foltszerűen karsztbokorerdők (*Ceraso-Quercetum pubescentis*) és igen kis kiterjedésben sziklai cserjések (*Waldsteinio-Spiraeetum media*) jelennek meg. E mészkő-kibukkanásos részek fátlan növénytársulásai a sziklagyepek (*Asplenio ruta-murariae-Melicetum ciliatae*, *Campanulo-Festucetum*) és lejtőssztyepprétek (*Pulsatillo-Festucetum*, *Cleistogeno-Festucetum*).

A vízfolyások mentén égerligetek (*Aegopodio-Alnetum*) és fűzligetek (*Salicetum albae-fragilis*) találhatóak, valamint fragmentálisan a keményfás ligeterdők (*Quercus-Ulmetum*) maradványai. Az év jelentős részében vagy folyamatosan vízborította területeken megjelenő fűzlápok, bokorfüzesek (*Calamagrostio-Salicetum cinerea*) és velük mozaikszerűen megjelenő fátlan társulások jelentős természeti értéket képviselnek. Kiemelt védelmet érdemelnek a láprétek, magassásosok, magaskórósok és mocsárrétek (*Molinietum coeruleae*, *Deschampsietum caespitosae*, *Filipendulo-Geraniumetum*, *Cirsio cani-Festucetum pratensis*, *Caricetum elatae*, *Caricetum caespitosae*, stb.)

Az erdőterületek nagy része jelenleg erdőgazdálkodás alá vont cseres-tölgyes és gyertyános-tölgyes, valamint erdei fenyves és ritkábban lucfenyves és akácos.

Jelentős természeti és tájképi értékkel rendelkeznek a tervezett tájvédelmi körzet nagy részét képező átalakított, másodlagos élőhelyek. Fontosabbak a fás legelők, legelők és kaszálók, melyek közül a hagyományos gazdálkodás e térségben is tapasztalható hanyatlás beerdősülés különböző szukcessziós stádiumai figyelhetők meg. Sajnos a területen több helyen (helytelen használat vagy valamilyen szennyezés eredményeképpen) a növényzet degradációja is tapasztalható.

Néhány értékes, ritka növényfaj a területről:

Nedves területek:

bunkós sás (*Carex buxbaumii*), északi sás (*Carex hartmanii*), fekete sás (*Carex nigra*), gyapjúsás fajok (*Eriophorum latifolium*, *E. angustifolium*), gyepes sás (*Carex caespitosa*), kigyógyökerű keserűfű (*Polygonum bistorta*), kockásliliom (*Fritillaria meleagris*), kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), mocsári kosbor (*Orchis laxiflora*), széleslevelű ujjaskosbor (*Dactylorhiza majalis*), szibériai nőzirom (*Iris sibirica*), zergeboglar (*Trollius europaeus* subsp. *tatraea*), zsombéksás (*Carex elata*), stb.

Szárazgyepek

csinos árvalányhaj (*Stippa pulcherrima*), leánykőkörcsin (*pulsatilla grandis*), magyar nőszirom (*Iris aphylla* ssp. *hungarica*), nagyzezerjófű (*Dictamnus albus*), stb.

Savanyú talajú erdők:

kapcsos korpafű (*Lycopodium clavatum*), csarab (*Calluna vulgaris*), fekete áfonya (*Vaccinium myrtillus*), császár galóca (*Amanita cesarea*).

Állatvilág

A területen még fellelhető rövidfűvű legelőkön megtalálhatjuk az ürgét (*Citellus citellus*). Az ürgeállományhoz és az egyéb kisebb testű, mezőgazdasági területen élő rágcsálókhoz kapcsolódva meg kell említeni a térség erős ragadozó madár állományát kiemelve a parlagi sast (*Aquila heliaca*), illetve más vonatkozásban a békászó sast (*Aquila pomarina*). A völgyek tavaszi vízhatás alatt álló részén, illetve a kötött talajon kialakult gödrökben és lefolyástalan részeken gazdag kételtűállomány alakult ki. A kételtűekhez kapcsolódva említést érdemel a fehér gólya (*Ciconia ciconia*), de a fekete gólya (*Ciconia nigra*) is fészkel, illetve jelen van a térségben. A művelt rétek, illetve még be nem erdősült magassásosok ritka költő madara a haris (*Crex crex*). A hagymányos kisparcellás mezőgazdasági területek ritkuló madara a fogoly (*Perdix perdix*) és a fűj (*Coturnix coturnix*).

A beerdősülés különböző fázisaiban lévő egykori legelők ritkuló madara a búbos banka (*Upupa epops*). Ez az élőhely nagyon kedvező a gébicsféléknek (*Lanius* spp.) is. A zárt erdőkben erős állománya van a vadmacskának (*Felis sylvestris*) illetve a borznak (*Meles meles*).

Természetvédelmi szempontból legfontosabb élőhelyek és értékek összefoglalása

A tervezett tájvédelmi körzet legjelentősebb természeti és tájképi értéket képviselő élőhelyei:

- az év nagyrészen vagy folyamatosan vízzel borított élőhelyek lápi növénytakasulásai és a hozzájuk kötődő állatközösségek.
- az emberi kezelés hatására kialakult dombvidéki mocsárrétek. (Kialakulásukat és fennmaradásukat évszázadokon keresztül történő kaszálás tette lehetővé.)
- egyedi tájképi értéket és különleges élőhelyet biztosító fáslegelők (cser, kocsányos- és kocsánytalan tölgy, vadrörte és nyír alkotják.)
(A legeltetési állattartás motiválta létrejöttüket; eredetük többféle lehet. Nagyrészt az erdők folyamatos ritkításával és legeltetésével létrejött élőhelyek, helyenként több mint kétszáz éves faegyedekkel.)
- a legeltetés és kaszálás hatására kialakult sovány gyepek.
(A legeltetési háztáji állattartás által kialakított gyepek, valamikori erdők helyén.)
- a legeltetés felhagyásával, illetve a szántóföldek művelésének felhagyásával kialakult beerdősülő területek.
(Kiváló mintaterületei a természetes szukcessziós folyamatoknak. Már tíz-húsz évvel a használat abbahagyása után is kitűnően tanulmányozhatók a szukcessziós lépcsőfokok.)
- sziklagyepek, illetve karsztbokorerdők a Rakaca- és Sas-patak folyásának alsó része mentén

A védetté nyilvánítást követő gyakorlati célkitűzések, stratégiák

A védetté nyilvánítás után a területre, mint védett természeti területre a természetvédelmi jogszabályok vonatkoznak. A jogszabályokban foglalt korlátozások és tilalmak alóli felmentések a következők:

- Szántóterületeken nem kell igazgatóságunk engedélyét beszerezni növényvédő szerek, bioregulátorok és egyéb irtószerek valamint a talaj termőképességét befolyásoló vegyi anyagok alkalmazásához. [1996. évi LIII. törvény 38. § (1) g.)]
- Nem kell az igazgatóság engedélye horgászathoz, közösségi és tömegsportesemények rendezéséhez. [1996. évi LIII. törvény 38. § (1) h.), i.)]

A védetté nyilvánítás után az igazgatóság egy tájvédelmi körzet iroda létrehozását tervezi legalább három fő részvételével (1 fő TK vezető, 2 fő természetvédelmi őr). Az iroda részben önálló területi egységként üzemel.

Az igazgatóság kiemelt feladatnak tartja a terület természeti és tájképi értékeinek megismertetését és az országos szintű elismerés megszerzését, ezzel párhuzamosan a területen különösen fontosnak tartja a turizmus fejlesztését is.

A területen általában az extenzív, természetkímélő gazdálkodási, területkezelési módok megőrzéséhez elvi támogatást nyújtunk, illetve lehetőségeinkhez mérten anyagilag is támogatni tudjuk azokat.

Működő kapcsolatokat szeretnénk kialakítani a helyi lakossággal, az önkormányzatokkal, valamint egyéb helyi szervezetekkel, hogy infrastruktúránkkal és ismereteinkkel lehetőséget biztosítsunk szakterületünk vonatkozásában a helyi fejlesztésekhez.

Cél a területen kialakult még művelés alatt álló kaszálók, legelők fenntartása, s ehhez lehetőségünkhöz mérten anyagi támogatást is kívánunk adni.

Azokon a területeken, amelyek magántulajdonban vannak és olyan természetvédelmi szempontú korlátozással kell élnünk, mely számszerűsítható veszteséggel jár, vállaljuk a jogszabályi kereteken belül a korlátozásból fakadó veszteség kifizetését, illetve törekszünk a területek tulajdonjogának vásárlás útján történő megszerzésére.

A terület népi kultúrájának és építészetének megőrzése ugyancsak fontos feladat számunkra.

A természetvédelmi szempontból kiemelt fontosságú területeket, melyekre a következő irányelvek vonatkoznak:

- megőrzésük érdekében különösen fontosak a megelőzőleg folytatott kezelések, terület használati módok fenntartására (az érintetlenséget igénylő területek későbbiekben említjük),
- csak a természet- és tájvédelem érdekeit nem sértő létesítmények helyezhetők el rajtuk,
- csak a természetvédelem érdekeit nem sértő vadgazdálkodás végezhető rajtuk,
- a tájidegen növények fokozatos eltávolítása szükséges,
- a természetvédelmi értékek veszélyeztetése nélkül szabadon látogathatók.

A következő területeken semmilyen beavatkozást nem támogatunk:

- Sziklagyepek, lejtősztyepprétek
- Sajmeggy-molyhostölgy bokorerdő, sziklai cserjés,
- Bokorfüzesek, forráslápok,
- Egyes az alábbiakban részletezett beerdősülő savanyú talajú területek.

A mellékletekben elkülönített területek közül az alábbiak különös tekintettel:

- Sas-patak és Rakaca alsó folyásának szurdoka,
- Sas-patak felső folyása,
- Nagy völgy,
- Rakaca felső folyása,
- Megyespusztai legelőerdő egyes részei
- Csonkás tetű beerdősülő gyepterületei.

Kismértékű beavatkozást igénylő területek:

Gyapjúsásos láprétek (évente, kétevente késő nyári tisztító kaszálás)

Aktív kezelést igénylő területek:

Rétek esetében: A vízhatástól függően évi egyszeri vagy kétszeri kaszálás, a nedves területeken csak kézi kaszálás javasolt. A lekaszált széna elszállítása minden esetben elengedhetetlen. A kaszálás időpontját az adott területen előforduló ritka vagy védett növény és állatfajok életciklusának megfelelően kell megállapítani.

Legelők esetében: a természetes vízfolyások mentén kerülni kell:

- az itatást,
- a természetvédelmi szempontból fontos területeken a túllegeltetést.

A legelő területek megőrzése szempontjából fontos a használat során az időnkénti cserjeirtás illetve tisztító kaszálás. Az itatókat, pihenőhelyeket a kevésbé értékes helyeken kell kialakítani. A felhagyott legelők, illetve szántók erdősítése esetén kerülni kell a tájidegen fafajok (akác, fenyőfélék) alkalmazását.

Legelőerdők esetében: nagyon fontos a még be nem erdősült területek megőrzése, állapotának fenntartása. A beerdősülteken általában az erdőgazdálkodás szabályai az irányadók, de mindenütt elsődleges az egyedi értéket képviselő öreg fák kímélete.

Szántók esetében: támogatjuk a hagyományos kisparcellás, extenzív szántóföldi művelést. A nagyüzemi szántóföldi növénytermesztés esetén támogatjuk a nagy parcellák megosztását és parcellák határai mentén mezsgyék, bokorsorok kialakítását, valamint a kevésbé vegyszer és műtrágya-igényes növénykultúrák termesztését (pillangósok, gabonafélék a kukorica kivételével). Szükséges azoknak a parlag területeknek a magára hagyása, melyeken a természetes szukcesszió eredményeként a cserjésedés, beerdősülés erőteljesen megindult. Véleményünk szerint a szántóterületek arányának csökkentése, az őshonos, termőhelynek megfelelő fafajokkal történő erdőtelepítések végrehajtása jó út a racionálisabb földhasznosítás felé.

Gyümölcsösök esetében: a hagyományos tájfajták termesztésén alapuló extenzív termesztést támogatjuk.

Erdőgazdálkodás területén: a fakitermelések tekintetében időbeli korlátozást kívánunk alkalmazni, mely általánosságban a törzskiválasztó gyérítési korú és attól idősebb állományok esetében a vegetációs időszak legaktívabb szakaszában, április 1-től július 31-ig a fakitermelések teljes tilalmát jelenti. Fenyő állományoknál és akácosoknál eseti engedélyezéssel van lehetőség eltérni az időbeli korlátozásoktól. Az őshonos fafajú erdők esetében szükségesnek tartjuk a természetes felújítások arányának növelését. A cserések esetében termőhelyükre figyelemmel – fontosnak tartjuk részarányuk csökkentését a tölgyek – elsősorban a kocsányos tölgy – javára. A fenyőállományok esetében a felújítások végrehajtását a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokkal tartjuk elfogadhatónak. Az akácosok felújításánál szükségesnek tartjuk azt, hogy az akácosok területe ne növekedjen. (Részarányuk sem a felújítások során, sem az erdőtelepítések során ne növekedjen.) A nemesnyárok telepítését legfeljebb csak fasorokban tartjuk elfogadhatónak.

Vadgazdálkodás területén: a területek természetes vadeltartó képességéhez igazodó vadállomány szerkezet és létszám kialakítása fontos cél számunkra. A terület jellegéről fakadóan fontos a vaddisznó létszámának kontrollja, ennek érdekében a vaddisznó állomány létszámának és károsításának fokozatos figyelemmel kísérés, szükség esetén a létszámapasztás. A korábban jelentős volt a terület apróvadállománya, melynek kímélete és az állomány természetes úton történő szaporodás természetvédelmi cél is.

A fajok védelme

A magyar nőszirm (Iris aphylla ssp. hungarica) állományának élőhelyén, a Tapolca-hegyen és a Rakaca-völgyben (a Király-heggyel szemben lévő oldalon) szükséges a folyamatos cserjeirtás a beerdősülés bebokrosodás elkerülése szempontjából.

A sztyeppréteken, az itt előforduló ritka fajok védelme érdekében (Iris variegata, Echium russicum) tilos az égetés.

A kockás liliom (Fritillaria meleagris), kigyógyökerű keserűfű (Polygonum historta) és a gyapjúsásfajok (Eriophorum latifolium, E. angustifolium) védelme érdekében élőhelyükön évente egyszeri kaszálás szükséges.

A zergeboglár (Trollius europaeus ssp. tatrae) élőhelyén, a Rakaca felső folyásánál, Szemere község határban tilos a legeltetés és az állatok áthajtása.

A haris (Crex crex) fészkelőhelyeinek felmérése évről évre fontos feladat, csakúgy, mint felmérés alapján a kaszálásoknak a fészkelések befejezéséhez történő igazítása.

A terület erdeiben fészkelő ragadozó madarak védelme érdekében fontos az évről-évre történő fészektérképezés és a fészkelőhelyek zavartalanságának biztosítása.

A tájidegen agresszív növényfajok fokozatos eltávolítása, terjedésük megakadályozása szükséges. Különös figyelmet érdemel ebből a szempontból a kanadai aranyvessző, a magas aranyvessző és a japán keserűfű, valamint az erdőgazdálkodásról szóló részben megemlített fásszárú fajok.

Látogatás, oktatás, bemutatás

A látogatásnak (idegenforgalomnak), az oktatásnak és a természeti értékek bemutatásának különböző súllyal és más-más hatókörrel, együttesen kulcsfontosságú szerepe van területről és a természetvédelemről alkotott kép kialakításában és a köztudatban való megjelenésében.

A térség adottságaiból fakadóan a terület felszíni értékei tájképi megjelenése és népi építésze jelenthet vonzerőt a turizmus számára. A teljes térség szabadon látogatható, kivételt képez ez alól az egyes kiemelt természeti értékek látogatása, ott ahol a látogatás a természeti értéket veszélyezteti. A kiemelt értékek védelme érdekében tett korlátozásokról jól elérhető folyamatos tájékoztatást kívánunk nyújtani.

Igazgatóságunk meghatározó, szervező, koordináló szerepre törekszik a természeti értékek bemutatása, az ismeretterjesztés, a környezeti nevelés terén, de rendkívül fontos, hogy a megfelelő stratégiák alkalmazása során szorosan együttműködjön a térségben tevékenykedő oktatási intézményekkel, társadalmi szervezetekkel, természeti közösségekkel, egyesületekkel és önkéntesekkel, valamint helyi lakossággal.

A terület oktatási és bemutatási szerepét propaganda eszközökkel (hirdetések, túrakalauzok, oktató és információs központok) és módszerekkel (tanösvények létesítése és fenntartása, természetvédelmi táborok szervezése, bemutatóhelyek kialakítása, speciális igényeket kielégítő túrák szervezése, stb.) kívánjuk elősegíteni.

10.) A kulturális örökség, a településszerkezet és az építészeti örökség védelme

PERECSE településszerkezete jellegzetes csereháti jellegzetességek hordozója, a vizek járásához való alkalmazkodás egyik példája, bár nem olyan kifejtett, mint az Észak Cserehát falvai.

A vizekhez való alkalmazkodás abban nyilvánul meg, hogy a fő útvonalak a patakokkal párhuzamosak. A patak közepén folyik. Az utóbbi évtizedekben a vízrendezési munkálatok elmaradása miatt a patak környezete elmocsarasodott.

A patak jobb partjával párhuzamos utca kifejlődött. A jobb parti utca viszont egy másik organikus fejlődési pályán terjeszkedett. A templomot körbefogó két ház sor magaslatra települt és miniatűr mása Kassa város alaprajzának.

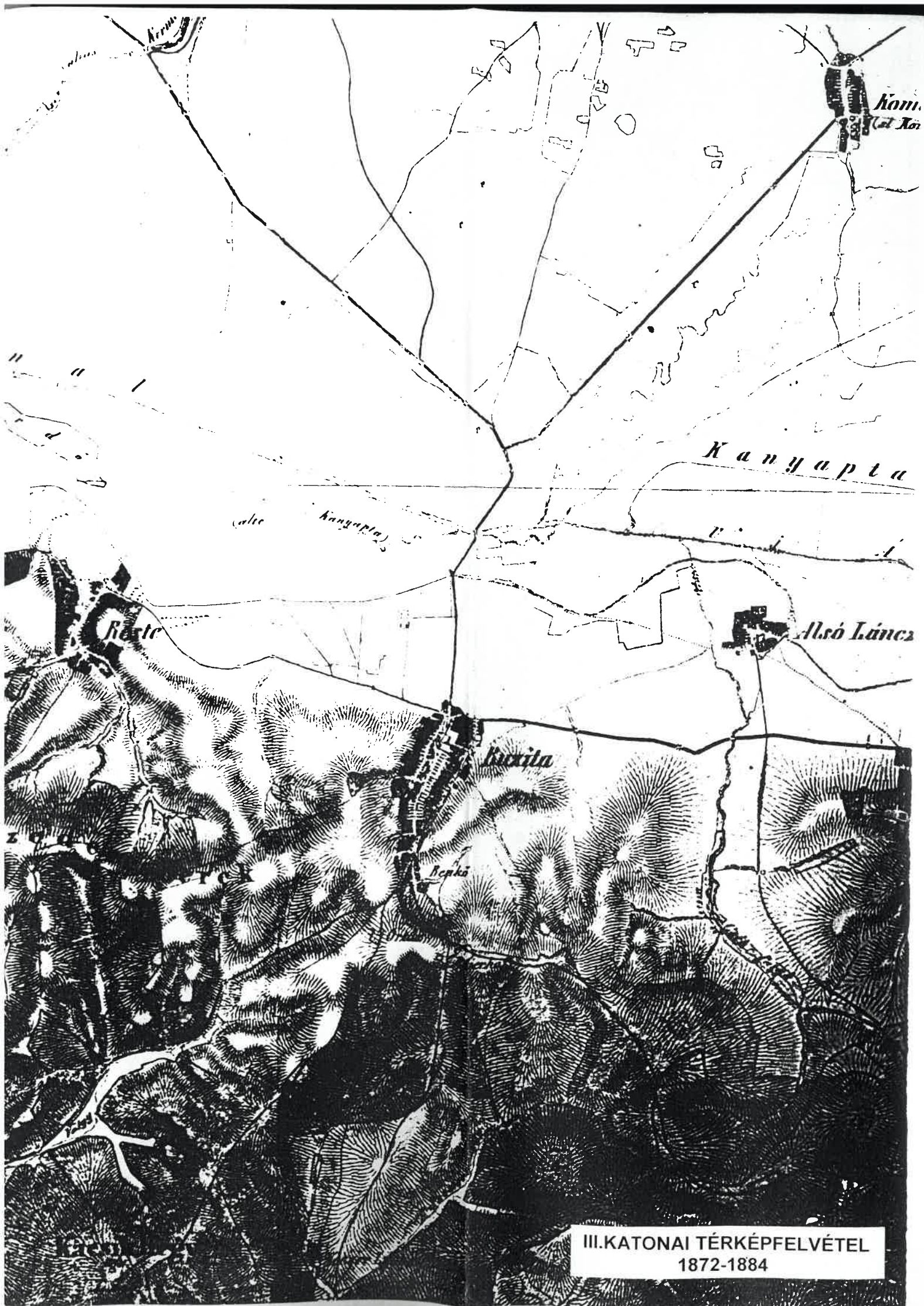
A halmazos, szabálytalan telkek, kevésbé jellemzőek.

Az utifalu jelleg dominál. Egykor jelentős kereskedelem és csempészet is folyt a településben.

A legjellemzőbb beépítési forma a szalagtelkes, helyenként fésűs beépítés.

Faluképi épületek

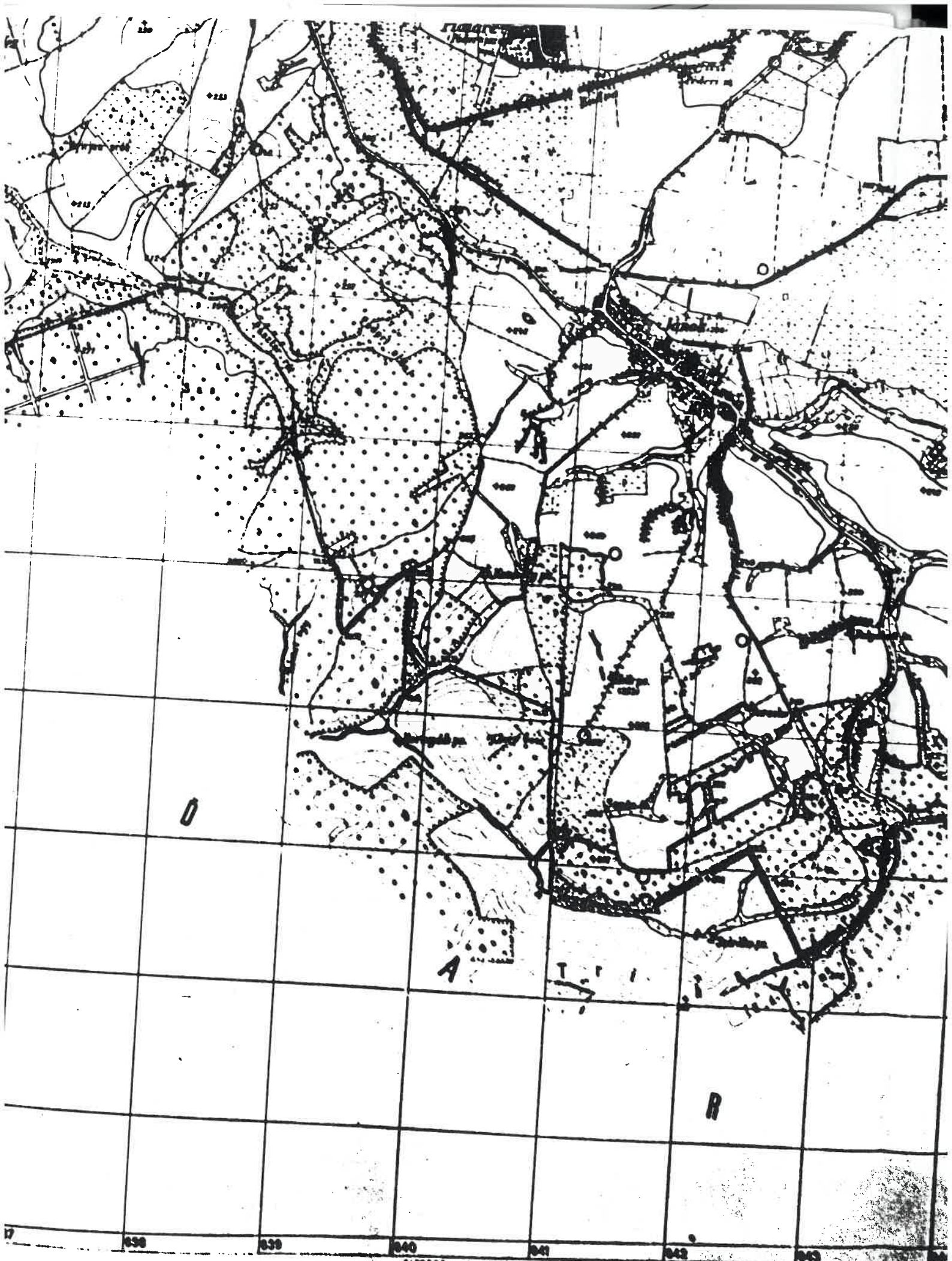
Hrsz	Utca	Házzszám
3	Honvéd u.	25.
4	Honvéd u.	24.
10	Honvéd u.	18.
14	Honvéd u.	14.
24	Honvéd u.	4.
37	Fő u.	7.
41	Fő u.	11.
42	Fő u.	12.
61	Fő u.	29.
62	Fő u.	30.
63	Fő u.	31.
68	Fő u.	36.

III.KATONAI TÉRKÉPFELVÉTEL
1872-1884

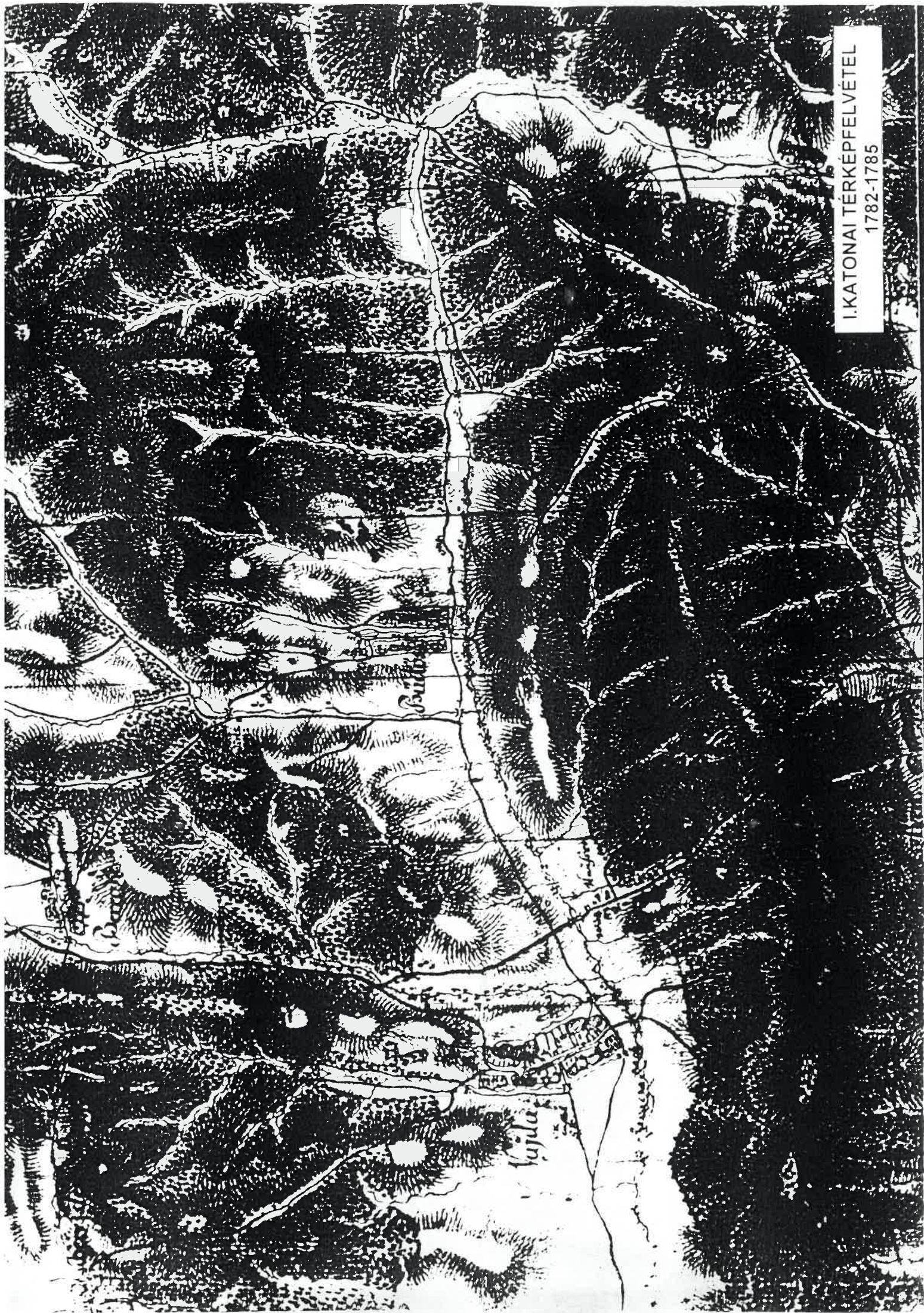

0
 A
 R
 638 639 640 641 642 643
 1:100000 1cm = 200m 1cm = 1000m
 Rozměry území v přírodních jednotkách
 Vojenský zeměpisný ústav v Praze
 Rozměry území v přírodních jednotkách

000
 000
 000

I.KATONAI TÉRKÉPFELVÉTEL
1782-1785

DOMBRA FELFUTÓ UTCA

FŐ UTCA

FALUKÖZPONT

CSÚR

KISZÁRADÓ LÁPRÉT

PERECSEI UTCAKÉP

A PERECSE PATAK LÁPRÉTJE

HONVÉD UTCA

NÉPI LAKÓHÁZ

PERECSEI UTCAKÉP

NÉPI LAKÓHÁZ

FŐ UTCA

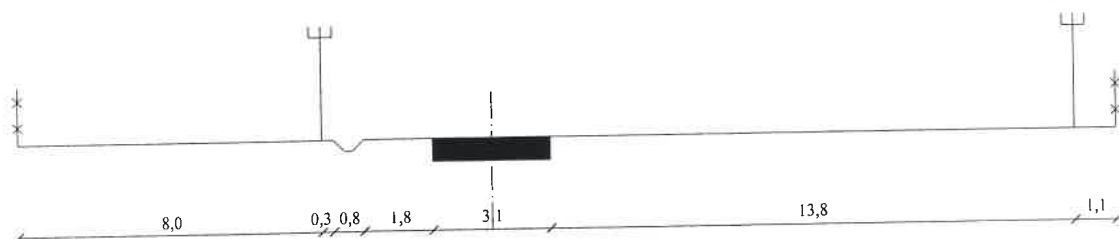

PERECSE

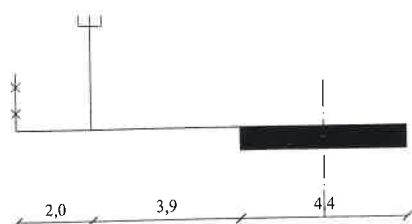
ÚTMINTAKERESZTSZELVÉNYEK

$M = 1 : 200$

1

2

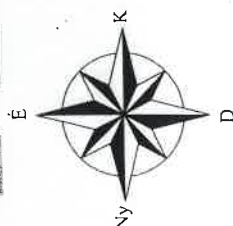
PERECSE

TELEPÜLÉSRENDÉZÉSI TERV
VIZSGÁLATI MUNKARÉSZ
IVÓVÍZ ELLÁTÁS

BELTERÜLET

(beépítésre szánt terület)

V-4/1

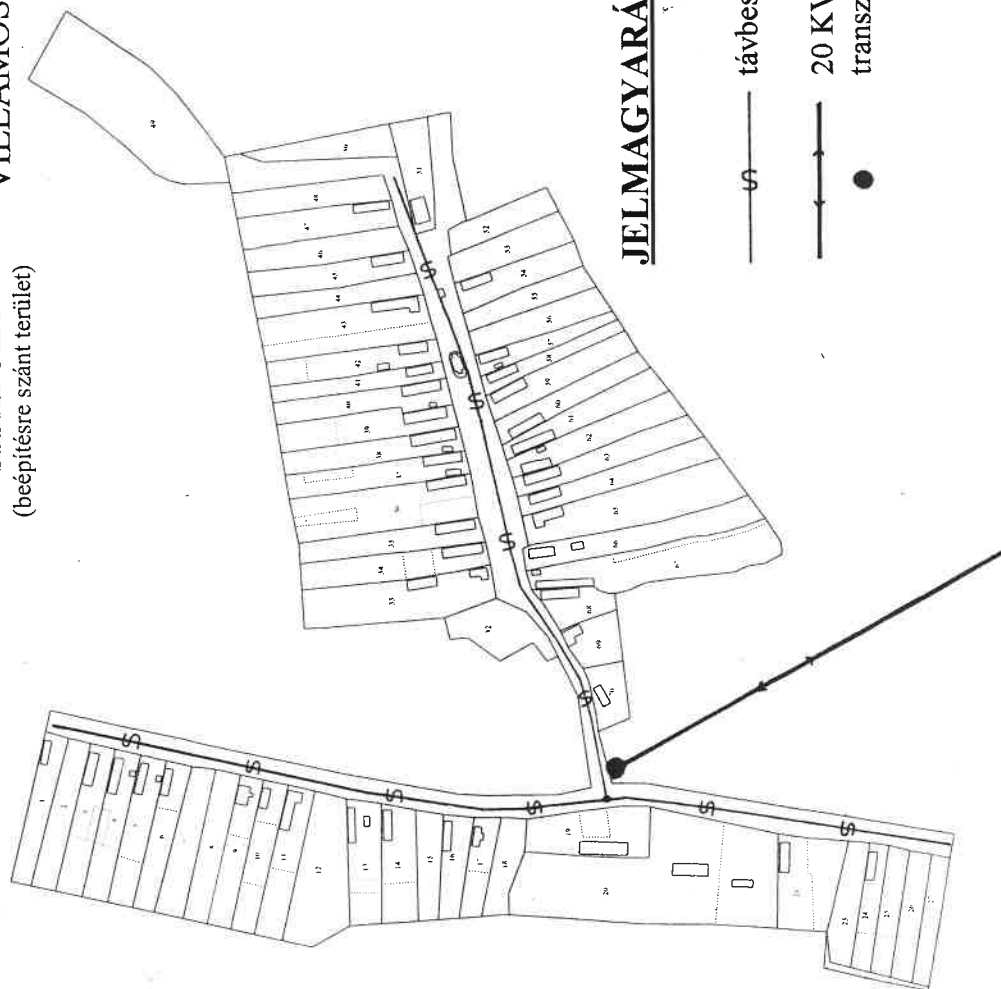
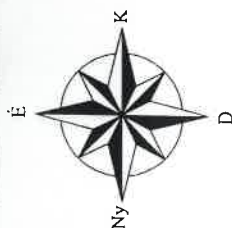

JELMAGYARÁZAT

— V ——— ivóvíz vezeték

	Rajzszám: V-4/1
Munka megnevezése:	Dátum: 2002. január hó
Tervező:	Perecsé vizsgálati munkarész ivóvízellátás vizsgálata

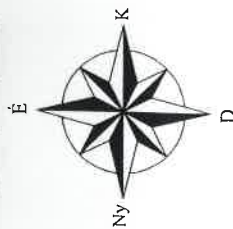
BELTERÜLET
(beépítésre szánt terület)

JELMAGYARÁZAT

- távbeszélő légkabel
- 20 KV-os villamos energia vezeték
- transzformátor

Rajzszám: V-4/2	
Dátum: 2002. január hó	
Munka megnevezése: Hírközlési és villamosenergia ellátási vizsgálat	
Tervező:	

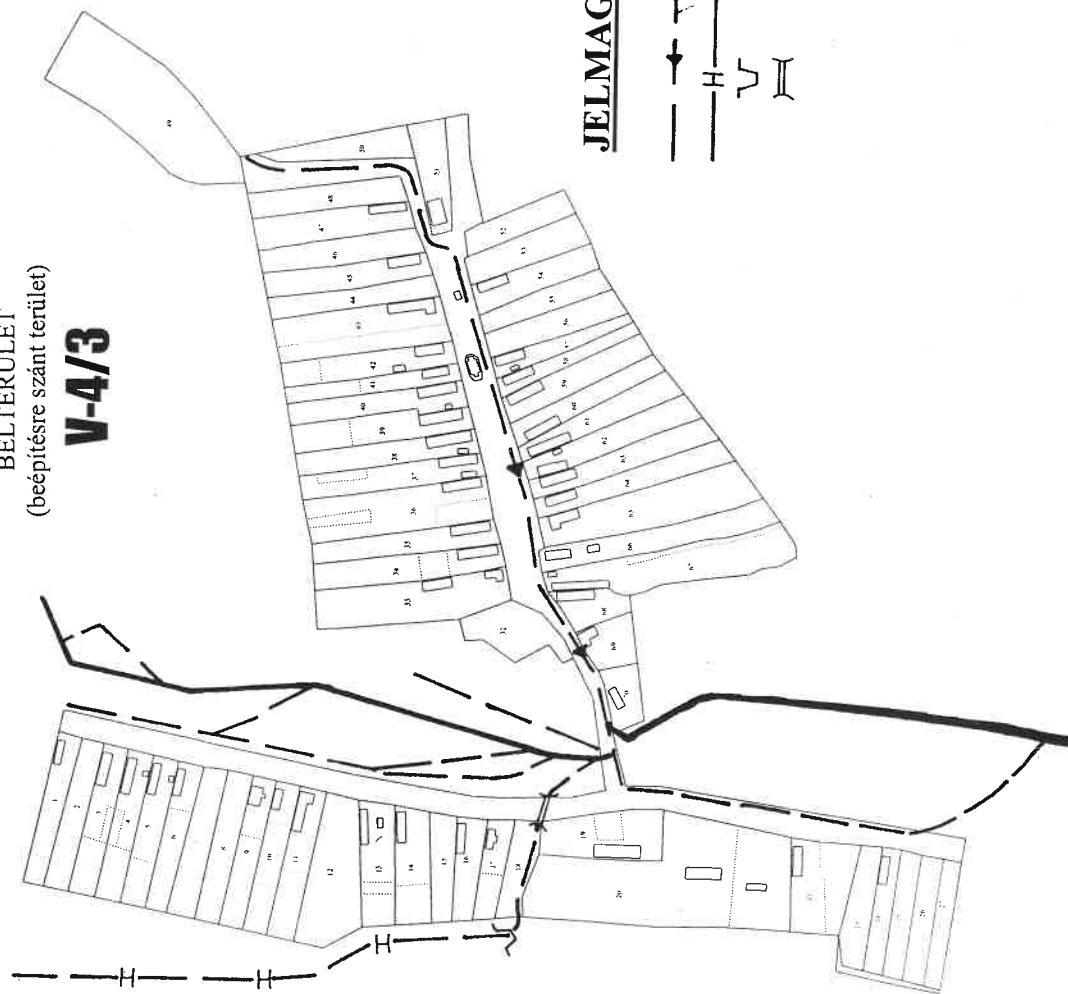
PERECSE

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV VIZSGÁLATI MUNKARÉSZ CSAPADÉKVÍZ ÉS BELVÍZ VÉDELME

BELTERÜLET

(beépítésre szánt terület)

V-4/3

JELMAGYARÁZAT

- — — — — nyílt árok, folyóka
- H — — — — hordalékfogó övárok
- U — — — — hordalék-gyűjtő medence
- H — — — — áteresz

	Rajzszám: V-4/3
Munka megnevezése:	Dátum: 2002. január hó
Tervező:	Perecsé vizsgálati munkarész Csapadékvíz és belvízvédelem vizsgálata

**PROVINCIA TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS
ÉPÍTÉSZETI TERVEZŐ KFT**

3530 Miskolc, Hadirokkantak u. 6. II/1.

Tel/Fax: /46/ - 356-345

E-mail: provincia@chello.hu

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

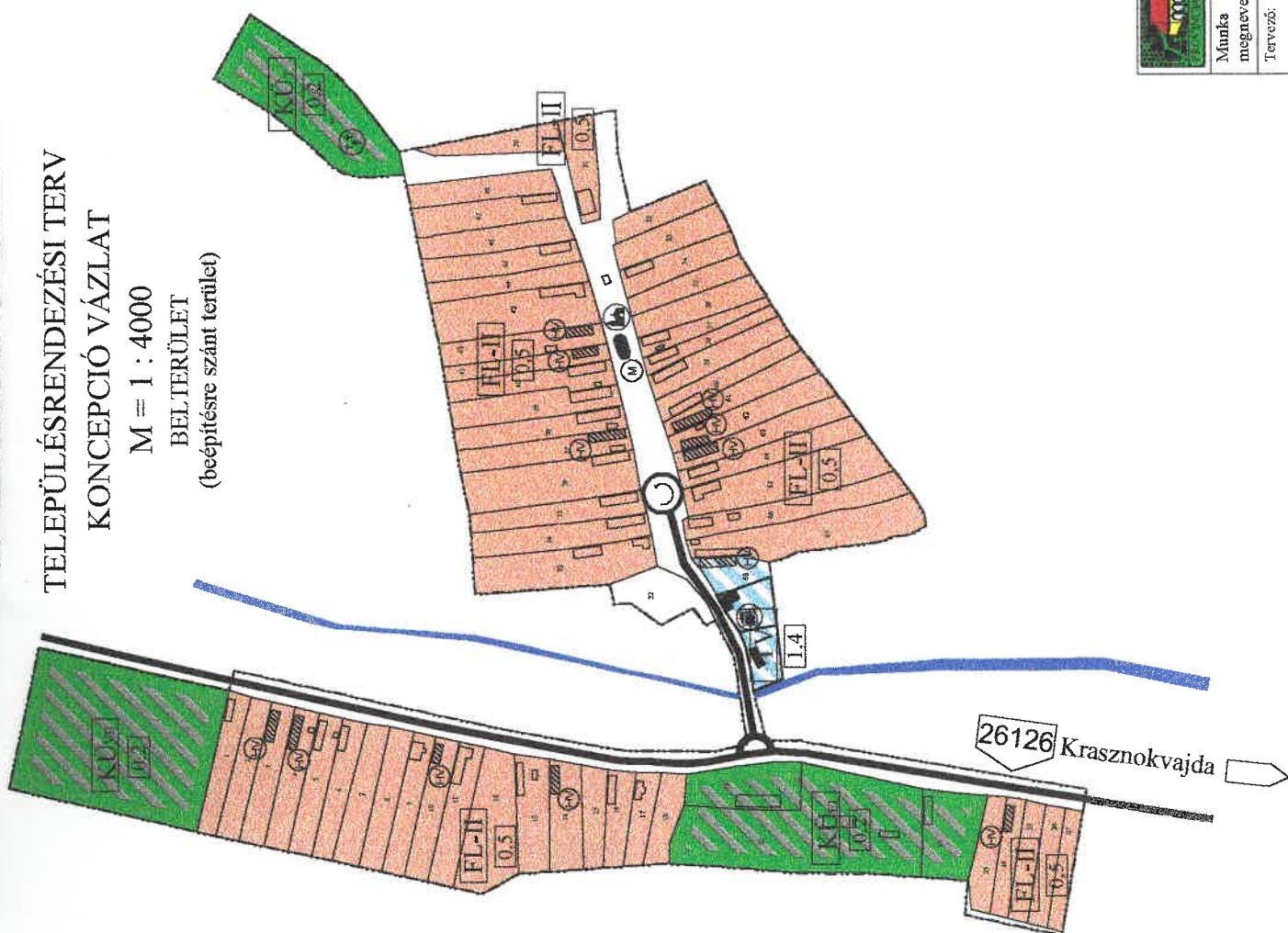
PERECSE

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV KONCEPCIÓ VÁZLAT

M = 1 : 4000

BELTERÜLET

(beépítésre szánt terület)

Rajzsám: TSZ-1

Dátum: 2001. december hó

Munka
megnevezése:
Perecsé koncepció vázlat a belterületre
(beépítésre szánt terület)

Tervező:

Soltész Jánosné
TT-1-05-0114-SZKI/2001.

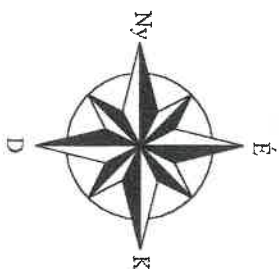
PERCESE

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV KONCEPCIÓ VÁZLAT

M = 1 : 20000

KÜLTÉRÜLET

(beépítésre nem szánt terület)

Szlovákia

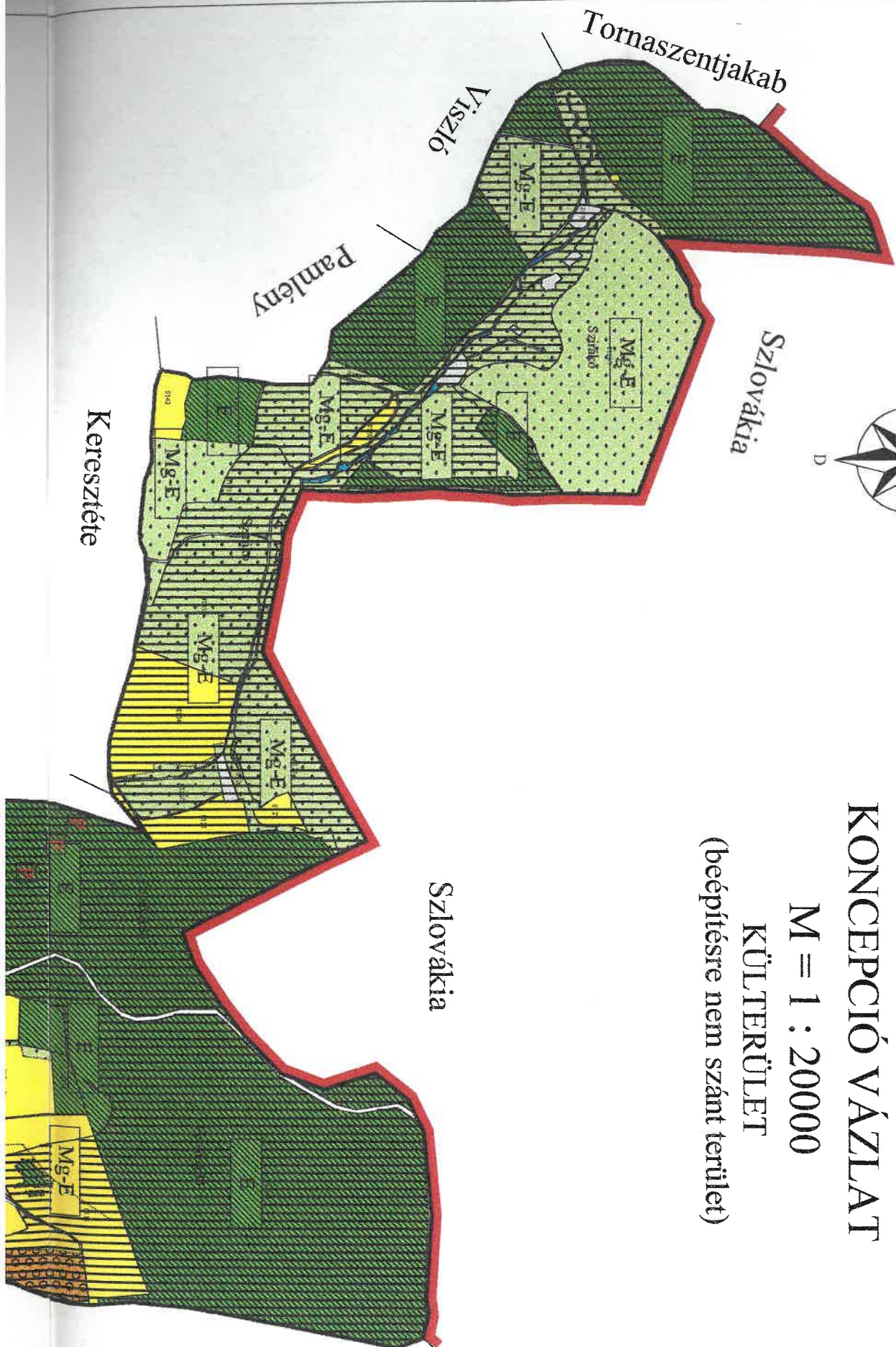
Tornaszentjakab

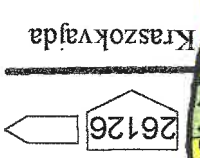
Viszló

Pamlény

Szlovákia

Keresztéte

Kraszokvaj

Rajkszám:	TSZ-2
Dátum:	2001. december hó
Percese koncepció vázlat a kultúrtalpra (beöflésre nem szmí terület)	
Soltész Jánosné	
TT-1-05-0114-SZKI/2001.	

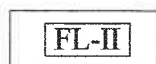
JELMAGYARÁZAT PERECSE FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁHOZ

TERÜLETFELHASZNÁLÁSI MÓDOK: BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK:

Sajátos építési használat szerint

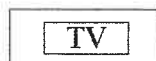
Lakóterületek

-falusias lakóterület I

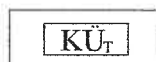
Vegyes területek

-településközpont vegyes terület

Különleges területek

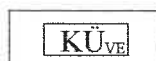
-temető

-erdei iskola

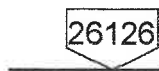

-különleges vegyes terület

KÖZLEKEDÉS:

-települési összekötő út

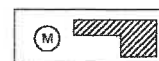

EGYÉB:

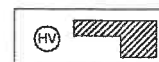
-intézményterület

-műemléki védelem alatt álló
épület

-helyi védelemre javasolt
épület

-felvett útmintakeresztmetszelvény
helye

SZINTTERÜLETI MUTATÓ: 1,4

INTÉZMÉNYEK:

- Igazgatási
- Egyházi
- Temető

JELMAGYARÁZAT PERECSE külterület (beépítésre nem szánt terület) fejlesztési koncepciójához

Államhatár

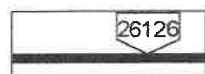
Közigazgatási terület határa

Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt
területek határa (belterületi határ)

Lakóterület

Települési összekötő út

Extenzív használatra szánt
mezőgazdasági terület (szántó)

Extenzív használatra szánt
mezőgazdasági terület (rét, legelő)

Erdő terület

Kertség, gyümölcsös

Tervezett kertség, gyümölcsös

Patak

Piros jelzésű turistaút

Természeti terület

Intézmények:

Igazgatási

Egyházi

Kereskedelmi

1.) SWOT ANALIZIS

ERŐS PONTOK	- GYENGE PONTOK
- Mikrotérsgégi szinten szép természeti környezet jelenléte Belső Cserehát	- Határon túli területekről időnként érezhető háttérszennyezés
- A környezeti elemek tisztasága, jó levegő, csend, jelentős vízkészlet	- Talajerózió
- A tervezett Cserehádi TK	- A vízgazdálkodási és a természetvédelmi értékek ütközése (víztározás-élőhely pusztulás)
- Még meglévő falusi közösségek	- Gyenge minőségű termő talajok, nem működképes mező- és erdőgazdálkodás
- Megújuló népi lakóházak	- A legeltetésre alkalmas területek és az állatállomány létszámának hiánya
- Fejlődő infrastruktúra (ivóvíz, telefon,)	- Gazdálkodási nehézségek
- Közeli határátkelőhelyek	- Tőkehiány
- Fontos közlekedési folyosók és határátkelők közelsége	- Előregedő népesség, a születések számának csökkenése, a halálozási ráta növekedése,
- Határon átívelő kapcsolatok és együttműködés évtizedes múltja	- Autóbusz járatok ritkák
- Határon túli városok viszonylagos közelsége (Szepsi, Kassa)	- A fiatal korú, propagatív korú népesség hiánya
- A 2613-as út fejlesztése szerepel a BAZ megyei közúthálózat fejlesztési tervekben, melyre a zsák települések rákötnék	- Infrastrukturális hiányosságok (szennyvíz, hulladékkezelés)
- Piros jelzésű turistaút	- A faluközi utak hiányosak, nincs kerékpárút
- Hasznosításra váró laktanya épületek	- Nincs működő kapcsolat Szlovákiával, ezért a határ közeli elzártság érződik
- Jó színvonalú alapfokú intézmények közelsége Krasznokvajda	- A közutak állaga romlik, a mellékútvonalak gyakran kátyúsak és keskenyek
- Műemléki védelem alatt álló épületek,	- A gyümölcsösök vegyszerigénye magas, nincs bio gazdálkodás
- Értékes település-szerkezet, a vizek járásához alkalmazkodó építés	- A közutak belterületi átkelési szakasza szűk /határátkelő felé/
- Idegenforgalmi szempontból egy csomagban megjeleníthető térségi kínálat jelenléte	- A műemlékek és a népi építészeti értékek felújítása nincs kellően támogatva
- Jó mikrotérsgégi együttműködés	- Nincs övások rendszer a falu fölött
- További gyümölcs és erdő telepítések várhatók.	- Nincs elegendő alkalmi munkaerő az idény jellegű gyümölcs szüretekre
- Kertészeti kultúrák és gyógynövény-gyűjtés hagyománya	

2.) VESZÉLYEK

- 1.) Nem történik változás a gazdasági élet terén. Nem élénkülnek meg a vállalkozások.
- 2.) A határmenti kapcsolatok nem erősödnek meg. Továbbra is gondot fog jelenteni a környezetszennyezés. (vízminőség, levegő-minőség vonatkozásában romlás)
- 3.) A település fokozatosan elnéptelenedik. Nem lesznek új munkahelyek.
- 4.) A műemlékek és a népi építészeti értékek lepusztulnak.
- 5.) Az infrastruktúra nem fejlődik. A közúti kapcsolatok, valamint a határátkelőhely státusza a jelenlegi állapotában stagnál, nem válik a helyi fejlesztés motorjává.
- 6.) Nem sikerül a konfliktuskezelés a vízügyi és a természetvédelmi és a vízgazdálkodás és a mezőgazdasági érdekek között feszülő érdekellentétek között
- 7.) Nem fejlődik az egészségügyi és szociális alapellátás.
- 8.) Nem lesz megfelelő, fizetőképes kereslet a falusi turizmus iránt.
- 9.) Romlik a környezet minőség.

3.) LEHETŐSÉGEK

- 1.) A Kány-Buzita határátkelő megnyílik, ezáltal a kistérség nyitottabbá válik. A Rakacai-tó iszap kotrása megtörténik. A komplex egész vízgyűjtőre kiterjedő vízminőség javító program megvalósul PERECSE Krasznokvajdát érintően is. Az erdősítési programok megvalósulnak, így a lezúduló csapadékvizek kevesebb kárt okoznak. A vízháztartás javul. A mikrorégió vonzó üdülőövezetté fog átalakulni. A falusi turizmus és az ökoturizmus bázisa alakul ki. A kerékpáros turizmus, a lovas turizmus, a vadász turizmus, illetve a CSER-KÉK falusi vendéglátó rendszer szálláshelyeinek, vendégfogadói rendszerének, piknikező és korabeli intézmény rendszerének, valamint az erdei iskolahálózat fejlesztésével.
- 2.) A falufelújítási programok által a települések archaikus jellege megmarad. Helyi védelem oltalma alatt a népi lakóházak megújulnak. A lakóházak külső homlokzata és tömegformálása megmarad, a belső korszerűsítések megtörténnek.
- 3.) Néhány helyi védelemre érdemes épületben a kulturális turizmus fogadására alkalmas intézményrendszer fog kiépülni. (kézműves tábor, néprajzi bemutató)

- 4.) Az erdei iskola hálózat, a lovasturizmus, a séta kocsikázás és az ökoturizmus bázisává válik Krasznokvajda. A Szentimrey kastély a vadászturizmus fogadó bázisává válik, s ehhez kapcsolódik KERESZTÉTE és PERECSE is.
- 5.) Az új falu közösség identitása a szülői házhoz kötődik. Az újonnan betelepülők főként értelmiségi, vagy vállalkozói körökből kikerülők is a községért tenni kívánnak.
- 6.) A szociális jellegű problémák megoldódnak
- 7.) Az épületállomány és a műemlékek megújulnak.
- 8.) Az erdőtelepítés, az organikus és biogazdálkodás meghonosodik, feloldódik az érdeellentét a természetvédelem, a vízgazdálkodás között.
Az integrált gyümölcstermesztés elterjedtebbé válik. A méhészet húzó ágazattá válik.
- 9.) A Környezetileg Érzékeny (ESA) Természeti Területek mintaterületévé válik a település környezete.
- 10) A szennyvízhálózat kiépül és a gyökérszívó tisztító megvalósul. A szelektív hulladék gyűjtés, a csapadékvíz elvezetés biztonságos lesz.

4.) A fejlődés lehetséges irányai:

I. alternatíva

A településen javulnak a helyi lakosság életkörülményei. A hétvégi falu jelleg megerősödik. A közellátási és az infrastrukturális ellátás mutatói kedvezőbbek lesznek. A turizmus a legfőbb gazdasági húzóerővé válik. Az ökoturizmus, a környezet állapotért felelősséget vállaló üdülési forma teret hódít. A tömeg turizmus helyett a kis létszámú, minőségi turizmus iránt nő a kereslet.

A helyi önkormányzat eredményeket ér el a munkahelyteremtésben. A biogazdálkodás meghonosodik. A biztonságos, szermaradványoktól mentes élelmiszertermelésre alapozva speciális házi készítmények kis szériás, de piacképes feldolgozói láncolata épül ki. A Új fejlődési pólus jelenik meg a határmenti övezetben, s ezáltal is növekszik az esély a gazdaság megélénkülésére. A falusi üdülés fellendül, a falukép megújul.

II.alternatíva

A Rakacai-tó komplex vízgyűjtőre kidolgozott programja nem valósul meg. A hordalékfogókák nem működnek a krasznokvajdai (Perecse, Keresztéte) mikrorégió területén sem.

A település nem képes enyhíteni, jelentős mértékben javítani a helyi lakosság mélyen létminimum alatti életszínvonalán. A szabályozatlan körülmények miatt tovább pusztulnak a védelemre érdemes népi építészeti értékek.

A kisvállalkozások nem tudnak megerősödni. Nő a munkanélküliség és a turizmus nem válik gazdasági húzó ágazattá.

5.) Jövőkép:

PERECSE a **fenntartható fejlődés** elvei szerint kíván élni, mely a **virágzó közösségek, működő gazdaság és a tiszta környezet egyensúlyteremtő modelljére** épül. A település fontos fejlődési pólusa a turizmus. Példaértékűen sikeresen oldja meg a helyi lakosság élet-körülményeinek javítását. A fejlesztési-rendezési akcióterületen a Környezetileg Érzékeny Területek sértetlenek maradnak. Ápolt természetközeli állapotú terület tagolja majd a lakóterületet. A kézműipar a helyi kisközösségek által piacképes termékeket fog előállítani. A feldolgozó ipar fejlődik. A fűszer és gyógynövény-termesztés, az erdőtelepítés és a zöldségtermesztés új lehetőségeket teremt a foglalkoztatásban. A község páratlanul szép természeti környezetének megóvására és a műemlékek faluképi értékek megújulásával organikus fejlődési pályára lép.

6.) A fenntartható településfejlesztés elvei

- A logisztikus megközelítés elve (globális szemlélet, helyi cselekvés)
- A tartamosság elve
- A megelőzés és az elővigyázatosság elve
- Az alkalmazkodási formák megőrzésének elve
- A helyi erőforrások hasznosításának elve (külső természeti erőforrások minimalizálása)
- A környezet adekvát hasznosításának elve, a külső energiabevitel csökkentése

- A sokféleség megőrzése
- A nem anyagi érték haszon elve
- A természeti erőforrások és megőrzésének egyidejűségi elve
- Az eltartóképesség szerinti használat elve
- A körfolyamatokban történő összekapcsoltság elve
- A szubszidiaritás elve, a döntések szintjeinek helyes meghatározása
- A koegzisztencia elve „élni és élni hagyni”

7.) Konkrét rendezési programok:

7.1./ A szerkezeti tervben kell meghatározni a terület felhasználás főbb kategóriáit, valamint a hálózati elemekhez történő kapcsolódás, illetve illeszkedés feltételeit. A SAPARD program rendezési tervben megjeleníthető fejlesztéseinek a legoptimálisabb területeit kell kijelölni.

7.2./ Az egészségügyi és a szociális ellátás fejlesztendő.

7.3./ A kerékpár, a gyalogos és a lovastúra hálózat fejlesztendő.

7.4./ A falusi vendégfogadók fejlesztése a terület márka jegyében a CSER-KÉK hálózaton belül fejlesztendő. (Inyenc túra). Helyi természetgyógyászati központ létesül a volt laktanya épületben.

7.5./ A falusi turizmusfejlesztése érdekében komplex falumegújítási programot kell kidolgozni.

7.6./ Ki kell dolgozni a helyi önkormányzati védelmet. Ennek keretén belül a HELYI ÉRTÉKVÉDELMI TERÜLETET ki kell jelölni. Az egyedi értékek védelmén túlmenően a településszerkezeti értékeket fel kell tárni. Egyes építészeti részletek, elemek kihangsúlyozásával feltárandók a helyi sajátosságok.

7.7./ Az utak állapotát tovább kell javítani.

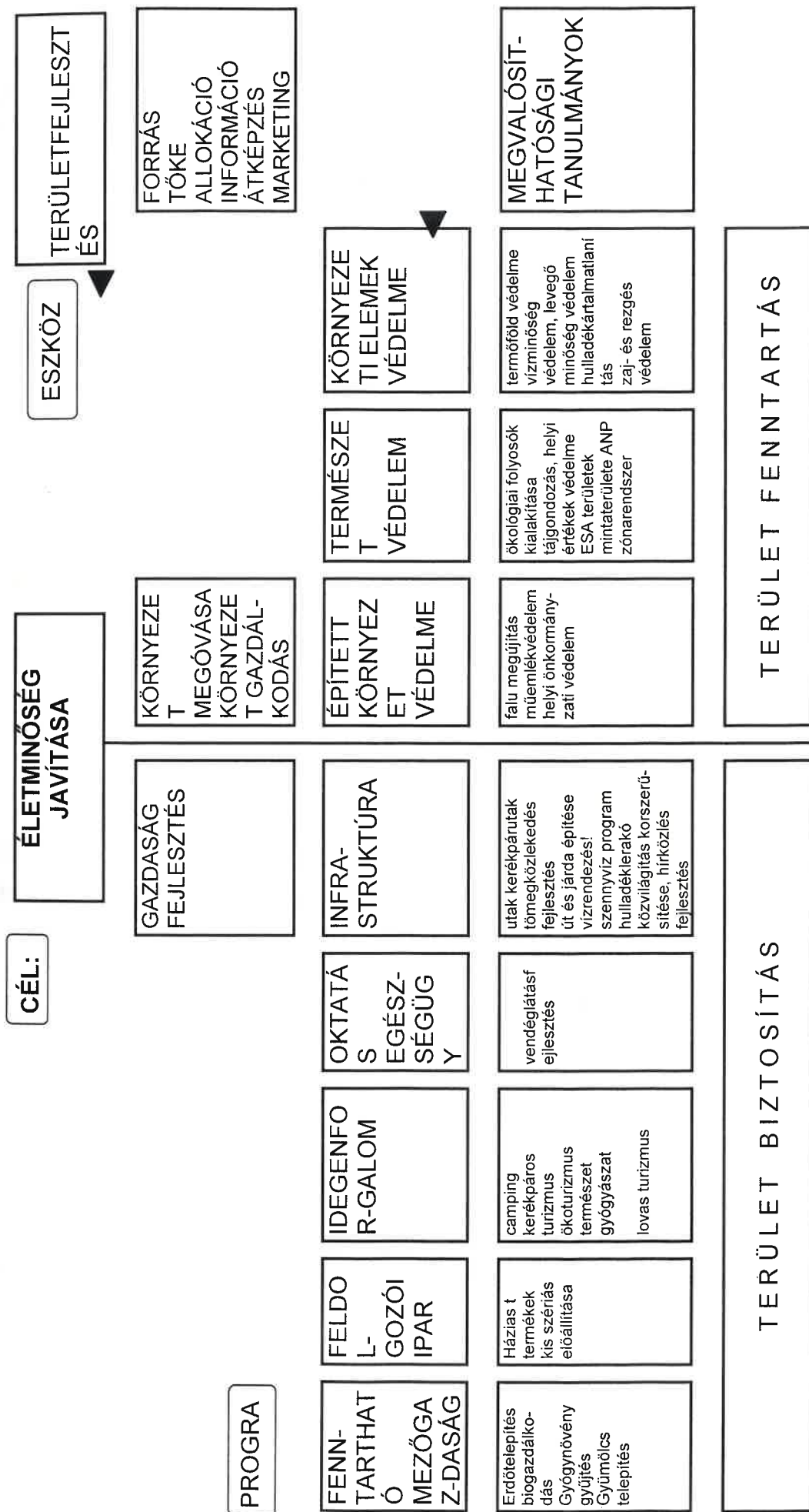
7.8./ A belvíz rendezést meg kell oldani. Az övások rendszert ki kell építeni.

7.9./ A szennyvízcsatorna hálózatot az érzékeny környezeti adottságok miatt mielőbb meg kell valósítani.

7.10./ A szelektív hulladékgyűjtés, alternatív energiahasznosítással, pl. biomassa fűtőmű, valamint a falusi komposztáló telepek létrehozásával helyi ököcentrum valósítható meg. /pl. a helyi természetgyógyász központban /

7.11./ A természetvédelmi programok tájhasználati konfliktusát meg kell oldani. Létrejön a Csereháti Tájvédelmi Körzet. Az ESA és SPL területeken az agrár környezeti célprogramok keretén belül sajátos tájgazdálkodás fog kialakulni.

CÉLPIRAMIS

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS DINAMIKUS EGYENSÚLYI MODELLJE

